

Bestuursverslag Onderwijsstichting MOVARE

Inhoudsopgave

Voorwoord

1. Het schoolbestuur

- 1.1 Organisatie
- 1.2 Profiel
- 1.3 Dialoog

2. Verantwoording beleid

- 2.1 Onderwijs & kwaliteit
- 2.2 Personeel & professionalisering
- 2.3 Huisvesting & facilitaire zaken
- 2.4 Treasury
- 2.5 Risico's en risicobeheersing

3. Verantwoording financiën

- 3.1 Planning- & control cyclus
- 3.2 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief
- 3.3 Balans
- 3.4 Staat van baten en lasten
- 3.5 Financiële positie

Bijlagen

- Bijlage 1: Overzicht MOVARE-scholen
- Bijlage 2: Portefeuilleverdeling en nevenfuncties College van Bestuur per 31-12-2019
- Bijlage 3: Samenstelling Raad van Toezicht per 31-12-2019
- Bijlage 4: Verslag Raad van Toezicht

Jaarrekening

Voorwoord

Voor het bestuursverslag 2019 hanteert MOVARE het model dat door de PO Raad is ontwikkeld, in overleg met schoolbesturen, het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen, de onderwijsinspectie en een afvaardiging van accountantskantoren.

Dit wijkt af van het model dat voorgaande jaren is gehanteerd. Daarnaast maakt MOVARE een publieksversie van het bestuursverslag voor medewerkers, partners, stakeholders en andere geïnteresseerden.

1. Het schoolbestuur

1.1 Organisatie

Contactgegevens

Onderwijsstichting MOVARE

Bestuursnummer: 41516

Adres: Heyendallaan 55b 6464 EP Kerkrade

Telefoonnummer: 045-5466950

E-mail: info@movare.nl

Website: www.movare.nl

Contactpersoon

Naar aanleiding van het bestuursverslag 2019 kan er contact worden opgenomen met de heer John Wevers,

Bestuurssecretaris/Hoofd bestuurs- en managementondersteuning, tel: 045-5466976, e-mail: john.wevers@movare.nl

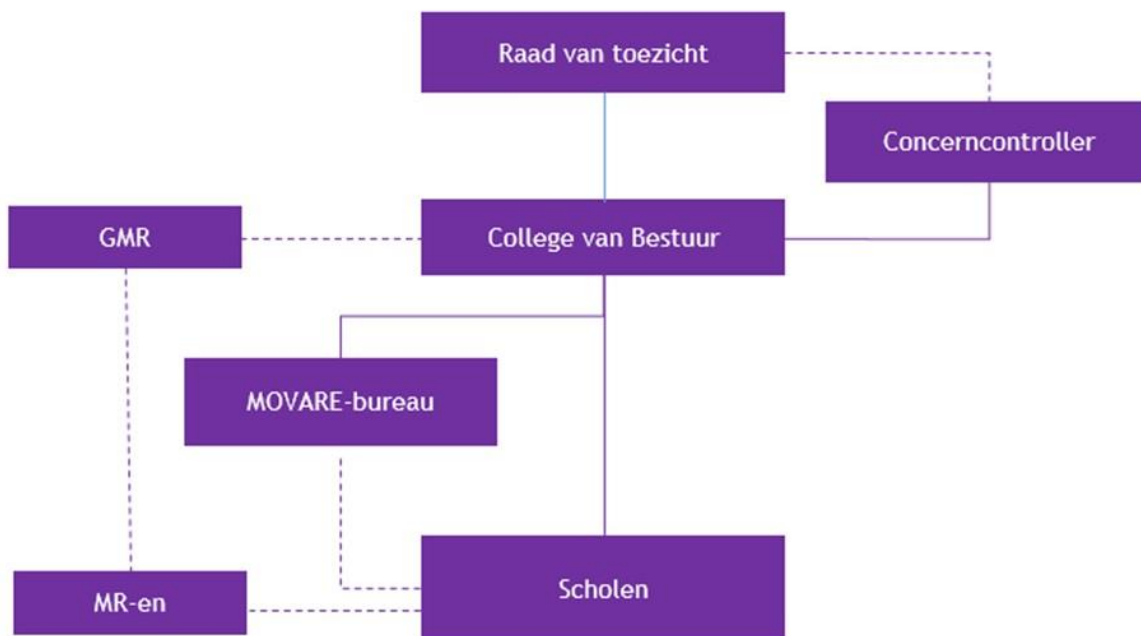
Overzicht scholen

Zie bijlage 1 voor een overzicht van alle MOVARE-scholen, met een verwijzing naar de website van de school en naar Scholen op de kaart.

Juridische structuur

De juridische structuur is een stichting.

Organisatiestructuur

Op de [website](#) van MOVARE worden onder het menu-item 'MOVARE' de verschillende geledingen toegelicht.

Governance

In [Code Goed Bestuur in het primair onderwijs](#) zijn basisprincipes vastgelegd omtrent professionaliteit van bestuurders, toezichthouders en managers in het primair onderwijs. MOVARE past deze code toe en beschikt over de noodzakelijke governance documenten en reglementen.

Neem hier kennis van het [Managementstatuut](#).

Functiescheiding

Volgens de [Code Goed Bestuur](#) zijn organisaties voor primair onderwijs verplicht om de functies van bestuur en intern toezicht te scheiden. MOVARE kent het Raad van Toezichtmodel met een statutair onderscheiden College van Bestuur en Raad van Toezicht. Het betreft een organieke scheiding (two-tier).

Bestuur

Het College van Bestuur van onderwijsstichting MOVARE wordt gevormd door de heer Ryszard Kruszel (voorzitter) en mevrouw Kiki Huijnen-Becks (lid). Zie bijlage 2 voor de portefeuilleverdeling en nevenfuncties.

Intern toezichtsorgaan

MOVARE heeft een Raad van Toezicht. Dit orgaan houdt toezicht op het beleid van het College van Bestuur, gericht op de verwezenlijking van de doelstelling van de stichting en de algemene gang van zaken. De Raad van Toezicht treedt op als formele werkgever van de leden van het College van Bestuur en heeft oog voor maatschappelijke ontwikkelingen en de belangen van iedereen die bij het primair onderwijs is betrokken. De Raad bestaat uit 5 leden en legt publiekelijk verantwoording af over het door haar uitgevoerde toezicht.

Voor de samenstelling, portefeuilleverdeling en nevenwerkzaamheden van de Raad van Toezicht verwijzen wij naar bijlage 3. In bijlage 4 is het 'Verslag Intern Toezicht' opgenomen.

(Gemeenschappelijke) medezeggenschap

MOVARE heeft een Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR). Op grond van de Wet medezeggenschap op scholen (Wms) geeft de raad advies en verleent hij instemming over aangelegenheden die van gemeenschappelijk belang zijn; voor alle scholen of voor de meerderheid van de scholen. Medezeggenschapszaken van individuele scholen worden behartigd door de Medezeggenschapsraden (MR-en) van de afzonderlijke scholen. Naast het voldoen aan de wettelijke kaders geeft MOVARE ook nadrukkelijk aandacht aan de informele invulling van de medezeggenschap. Het vroegtijdig betrekken van de medezeggenschapsorganen bij beleidsvoornemens (concepten) en de gezamenlijke organisatie door GMR, College van Bestuur en MOVARE-bureau van themabijeenkomsten voor (G)MR-leden zijn daar voorbeelden van. Het jaarverslag van de GMR is [hier](#) te downloaden.

1.2 Profiel

Missie & visie

Missie

MOVARE staat voor goed onderwijs waaraan alle leerlingen mogen en kunnen meedoen, op maat voor elke leerling. Dit gebeurt met aandacht voor individuele autonomie, authenticiteit en met respect. Zowel voor elkaar als voor de wereld waarin wij leven.

Visie

MOVARE gaat voor goed onderwijs voor al haar leerlingen, voor nu en in de toekomst. Het onderwijs is, net als de maatschappij, continu in beweging. Om goed onderwijs te kunnen geven, is het belangrijk om mee te bewegen. MOVARE geeft die beweging nadrukkelijk richting in de vorm van een vooruitstrevende aanpak en werkwijze. MOVARE is zowel letterlijk als figuurlijk continu in beweging om de kwaliteit van het onderwijs te verhogen. Kenmerkend zijn het hoge ambitieniveau, de ondernemingszin en de aandacht voor innovatie. Alle medewerkers geven hun activiteiten zodanig vorm en inhoud dat het de kwaliteit van het onderwijs aan al onze leerlingen ten goede komt.

MOVARE wil haar leerlingen ondersteunen zich te ontwikkelen tot gelukkige en optimistische mensen. Het kind heeft het recht op onderwijs. En wij hebben de plicht om onderwijs te bieden, waarin alle leerlingen zo optimaal mogelijk aan hun trekken komen. Ook de kinderrechten geven mede richting aan ons werk. Wij willen dat leerlingen mogen zeggen wat ze denken en voelen. Wij willen dat leerlingen gezond en veilig opgroeien en erkennen hun recht dat spelenderwijs te mogen doen.

Kernactiviteiten

MOVARE bestuurt en verbindt 46 scholen in de gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Sittard-Geleen en Vaals. Dit zijn 41 'reguliere' basisscholen, 1 taalschool, 3 scholen voor speciaal basisonderwijs en 1 school voor speciaal (voortgezet) onderwijs, met in totaal 11.503 leerlingen en 1.079 medewerkers.

Strategisch beleidsplan

In 2019 heeft MOVARE een nieuw strategisch beleidsplan geschreven voor de beleidsperiode 2019-2023. Dit beleidsplan is in nauwe samenwerking met de schooldirecteuren en interne werkgroepen opgesteld.

Ook de expertise van interne en externe stakeholders is betrokken bij de totstandkoming van het nieuwe beleidsplan. De schoolplannen van alle MOVARE-scholen zijn in 2019 afgestemd op het nieuwe strategische beleidsplan 2019-2023.

De belangrijkste speerpunten uit het Strategisch Beleidsplan zijn de zogenaamde 'High Five' van MOVARE:

1. Leerlingen
2. Medewerkers
3. Ouders
4. Maatschappij
5. Kwaliteit

Lees [hier](#) het Strategisch Beleidsplan 2019-2023.

Toegankelijkheid & toelating

MOVARE beschikt over vastgesteld [beleid](#) met betrekking tot toelating, time-out, schorsing en verwijdering van leerlingen.

1.3 Dialoog

Samenwerkingsverbanden

Als gevolg van de invoering van Passend onderwijs per 1 augustus 2014 maakt MOVARE deel uit van:

- Samenwerkingsverband Passend primair onderwijs Heerlen e.o.;
- Samenwerkingsverband Passend primair onderwijs Maastricht en Heuvelland;
- Samenwerkingsverband Passend onderwijs PO Westelijke Mijnstreek;
- Samenwerkingsverband Passend onderwijs VO Parkstad e.o.

Voor meer informatie verwijzen we naar pagina 11 over Passend Onderwijs.

Overheid

Er is ambtelijk en bestuurlijk overleg met de gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Simpelveld, Sittard-Geleen en Vaals, Intergemeentelijk orgaan Parkstad Limburg, Ontwikkelingsmaatschappij Parkstad Limburg, IBA (Internationale Bau Ausstellung) Parkstad en de provincie Limburg. Contact- en overlegmomenten zijn er ook met Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), Inspectie van het Onderwijs en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Partners op het gebied van educatie en welzijn

MOVARE vervult de rol van bemiddelaar tussen de aanbieders van kinderopvang (voor- en naschoolse opvang) en de ouders en werkt ook samen met instellingen voor professioneel peuterspeelzaalwerk in de regio. Als het gaat om het opleiden van leerkrachten, heeft MOVARE een samenwerkingsrelatie met de Nieuwste Pabo ('Opleiden in school'). Regionaal wordt samengewerkt met collega-schoolbesturen en aanbieders van voortgezet onderwijs. MOVARE participeert in de centra voor jeugd en gezin.

PO-tafel Zuid-Limburg

De besturen van El Habib, INNOVO, Kindante, Kom Leren, Mosalira, MOVARE en Triade hebben de spreiding van basisschoolvoorzieningen tot een gezamenlijk agendapunt gemaakt. In onderling overleg Primair Onderwijs, afgekort PO-tafel genoemd, wordt besproken op welke wijze de gevolgen van deze ontwikkelingen aangepakt kunnen worden. Doel is te komen tot een kwalitatief en financieel gezonde onderwijsinfrastructuur in Zuid-Limburg met voldoende keuzemogelijkheden voor ouders. Het motto daarbij is: "ieder kind heeft recht op goed onderwijs". De betrokken besturen hebben onder meer samengewerkt ten aanzien van arbeidsmarktvraagstukken en stakingsacties (o.a. aangaande standpuntinname en de communicatie naar personeel, ouders en pers).

Klachtenbehandeling

Veruit de meeste klachten over de dagelijkse gang van zaken in de school worden in onderling overleg tussen ouders, leerlingen, personeel, schoolleiding en eventueel College van Bestuur afgehandeld. Indien dat echter, gelet op de aard van de klacht, niet mogelijk is of indien de afhandeling niet naar tevredenheid heeft plaatsgevonden, kan men een beroep doen op de [klachtenregeling](#).

In 2019 zijn 2 klachten geregistreerd c.q. ingediend bij de landelijke klachtencommissie. Eén klacht is uiteindelijk intern afgehandeld en ingetrokken en één klacht is door de commissie ongegrond verklaard.

MOVARE maakt gebruik van de dienstverlening van een professioneel adviesbureau voor wat betreft externe vertrouwenspersonen in het kader van de klachtenregeling.

Verantwoording beleid

2.1 Onderwijs & kwaliteit

Onderwijskwaliteit

Onderwijskwaliteit is het meetbare en niet meetbare resultaat van alle handelingen van werknemers van MOVARE, zowel op school als op bovenschools niveau, die bijdragen aan de optimale ontwikkeling van leerlingen op basis van hun eigen vermogen. Voor MOVARE is onderwijskwaliteit niet alleen basiskwaliteit. De aard en samenstelling van onze populatie vraagt om meer. Onderwijskwaliteit komt voor MOVARE óók tot uitdrukking in hoge, maar realistische ambities op leerling-, school- en stichtingsniveau.

Zicht op onderwijskwaliteit

MOVARE-scholen monitoren hun opbrengstgegevens. Na de toetsrondes (de M- en de E-afnames van het LOVS), die twee keer per jaar plaatsvinden, worden de gegevens verzameld en geanalyseerd. Waar nodig vormen de analyses de aanleiding tot bijstelling en verbetering. De opbrengstgegevens zijn voor het bestuur ontsloten middels de module Ultimview van ParnasSys.

MOVARE werkt met een systeem van zelfevaluatie, gekoppeld aan interne audits. Scholen nemen zichzelf periodiek de maat en maken een inschatting over hun eigen kwaliteit. Het doel is dat alle MOVARE-scholen één keer per twee schooljaren bezocht worden door het MOVARE-auditteam. De zelfevaluatie wordt dan verbreed met een externe blik op kwaliteit. De audit resulteert in een auditverslag dat leidt tot verbeterplannen. De afdelingen Onderwijs en Kwaliteit van het MOVARE-bureau ondersteunen scholen bij het opzetten en uitwerken van deze verbeterplannen. Het resultaat van de audits wordt tijdens de nabespreking op school gedeeld met het bestuur. Daarnaast is het auditverslag een integraal onderdeel van de gespreksmomenten die het bestuur met de schoolleiding heeft.

Werken aan onderwijskwaliteit

MOVARE heeft een afdeling kwaliteit. Deze afdeling ontwikkelt kwaliteitsbeleid op school- en stichtingsniveau. Vanuit de opbrengstanalyses, audits en gesprekscyclus met schoolleiders, ontstaan beelden over de kwaliteit van MOVARE-scholen en de stichting als geheel. Deze beelden vormen de aanleiding voor cyclische verbeterprocessen op school- en stichtingsniveau. Het bestuur ondersteunt en faciliteert deze processen zowel met middelen als met de inzet van personeel. Op schoolniveau zijn medewerkers van de afdelingen Onderwijs en Kwaliteit direct betrokken bij veranderprocessen. Op stichtingsniveau werkt MOVARE aan de verdere verfijning van kwaliteitsbeleid middels de realisatie van het strategisch beleid op dit vlak.

Verantwoording bestuur

Periodiek verantwoordt het bestuur zich tegenover de onderwijsinspectie middels het bestuursgerichte toezicht. Hierin schetst het bestuur haar eigen kwaliteit zowel op school- als op stichtingsniveau, waarna de onderwijsinspectie deze kwaliteit middels verificatieonderzoeken verder objectiveert. Het laatste bestuursonderzoek vond eind 2017 plaats. Naar ouders verantwoorden we de kwaliteit vooral via de MR. De school is in dialoog met de MR over de geleverde kwaliteit (opbrengsten). Daarnaast kunnen ouders de kwaliteitsontwikkeling van de school volgen in Vensters PO. De dialoog met medewerkers vindt plaats op teamniveau. Dit is per school verschillend. Naar andere belanghebbenden (bijvoorbeeld lokale overheden) rapporteren wij als stichting over de kwaliteit van onze scholen.

Doelen en resultaten

De beleidsperiode 2016-2020 werd gekenmerkt door een sterke gerichtheid op 'de basis op orde'. Voor de onderwijsambities betekende dit dat scholen (al dan niet ondersteund) hun onderwijsprocessen en resultaten op orde brachten. De door de onderwijsinspectie geformuleerde minimale deugdelijkheidseisen vormden het belangrijkste richtpunt hierbij.

Het vorige strategisch beleidsplan kende om die reden voor wat onderwijsinhoud weinig aanvullende ambities. De nieuwe beleidscyclus kent een veel rijkere ambitie op dit vlak.

Om de basis op orde te krijgen en te houden, is ingezet op het opstarten van een interne auditsystematiek, het inhoudelijk her-implementeren van ParnasSys en het actief handelen op basis van eindtoetsresultaten.

De her-implementatie van ParnasSys heeft twee doelen. Door op dezelfde manier informatie in één systeem vast te leggen wordt dubbel werk voorkomen. Ook de uitwisseling van gegevens met het SWV en de VO scholen is hiermee makkelijker geworden. Dit helpt om de administratieve werkdruk te verlagen. Daarnaast ondersteunt het gebruik van ParnasSys het werken aan kwaliteit binnen de school. Het eenduidig vastleggen van de leerlingontwikkeling is belangrijk voor het zicht op de ontwikkeling.

Passend onderwijs

Voor passend onderwijs focust MOVARE op de volgende doelen die verwoord zijn in het visiedocument Passend Onderwijs, dat in november 2018 is vastgesteld. Deze ontwikkelingen worden vanuit de lumpsum middelen bekostigd en zijn schooloverkoepelend:

1. MOVARE werkt binnen clusters van scholen die intensief met elkaar samenwerken om zorg te dragen voor de zorgplicht per cluster;
2. Binnen MOVARE wordt de specifieke kennis van het SBO en SO beter beschikbaar voor de reguliere basisscholen. Dit noemen we outreachende zorg. Het doel is dat er binnen de reguliere basisscholen passend onderwijs gegeven kan worden. Hiertoe onderzoekt MOVARE de inrichting van een onderwijscentrum;
3. Gebleken is dat de instroom van 4 jarigen in het SBO en SO vooral komt van leerlingen die vanuit het MKD en de peuteropvang komen. Voor deze leerlingen zijn er 6 startklassen binnen MOVARE en 3 startklassen binnen INNOVO ingericht;
4. In de scholen worden de huidige knooppunten geëvalueerd;
5. MOVARE gaat van start met het in kaart brengen van onderwijs- en zorgarrangementen.

In 2019 zijn op deze doelstellingen de volgende resultaten bereikt:

De samenwerkingsclusters zijn inmiddels ingericht en operationeel. De scholen komen periodiek bij elkaar (IB-ers en directies) om de ontwikkeling met betrekking tot passend onderwijs in het cluster te bespreken en daar waar nodig afspraken te maken of aanpassingen te doen. Elke school schrijft een individueel schoolondersteuningsprofiel. De afstemming hierover wordt op clusterniveau goed in de gaten gehouden zodat er in elk cluster zoveel mogelijk sprake is van een dekkend aanbod en dekkende zorgplicht.

Na een pilotfase met betrekking tot outreachende ondersteuning vanuit SO en SBO binnen het cluster Landgraaf is in 2019 overgegaan tot het bieden van deze ondersteuning in alle clusters. Op aanvraag van de school en na overleg met de onderwijsadviseur van het bewuste cluster zal vanuit het onderwijscentrum van MOVARE de juiste outreachende ondersteuning worden geboden.

Met ingang van het schooljaar 2019-2020 zijn binnen MOVARE 6 startklassen van start gegaan. De startklassen hebben tot doel een dusdanig arrangement te realiseren dat leerlingen vanaf 4 jaar meer kansen hebben om binnen het regulier onderwijs te slagen. Dit gebeurt in samenwerking met zorgpartners en in kleine groepen. Daarmee wordt onderzocht of de uitstroom richting SO en SBO voorkomen kan worden. Hierbij wordt samengewerkt met het collega-bestuur INNOVO (3 startklassen). Een eerste verkenning na vier maanden laat zien dat er op Parkstadniveau inmiddels zo'n zestig leerlingen begeleid worden en onderwijs krijgen in de startklassen. De plaatsing in de startklassen en de onderwijs- en zorginterventies duurt maximaal een jaar (of korter indien dit mogelijk is).

De evaluatie van de knooppunten is in volle gang. Op basis hiervan zijn de volgende verbeteringen doorgevoerd:

- binnen de structuur: afspraken over welke vaste partners zitten altijd aan tafel, welke incidentele partners zijn belangrijk);
- overgaan tot vaste data waarop knooppunten plaatsvinden zodat elke partner er in zijn of haar agenda rekening mee kan houden.

In het najaar van 2019 is een start gemaakt met het in beeld brengen van de onderwijsarrangementen binnen onze SO en SBO-scholen. De uitwerking van welke zorg vanuit jeugdwet, zorgverzekeringswet en wet langdurige zorg nodig is, dient in kaart gebracht te worden. MOVARE zal vervolgens met de diverse gemeenten in gesprek gaan om (in plaats van individuele beschikkingen per kind of gezin) te komen tot onderwijs-/zorgarrangementen. De benodigde zorg zal dan door een beperkt aantal zorgaanbieders zoveel mogelijk verzorgd worden op de school zelf.

De samenwerkingsverbanden waarvan MOVARE deel uit maakt, hebben de volgende missie geformuleerd: "Zo inclusief mogelijk: vindplaats is werkplaats; samen duiden samen doen". Dit gaat over de zaken die schoolniveau worden opgepakt en die bekostigd worden vanuit de middelen van het samenwerkingsverband.

Vindplaats= werkplaats

Binnen passend onderwijs is het streven de hulp te bieden op de plek waar de hulpvraag zichtbaar wordt. Denk hierbij aan de scholen waar de ondersteuningsvraag van het kind zich openbaart. Binnen het principe van vindplaats=werkplaats gaan we er van uit dat de hulp (onderwijskundige -maar ook zorgondersteuningshulp vanuit de jeugdwet of zorgverzekeringswet of wet langdurige zorg) geboden wordt op die plek (in de school dus).

Samen duiden, samen doen

Ondersteuningsvragen/onderwijsbehoeften van kinderen doen zich voor in allerlei verschijningsvormen. Het is belangrijk dat onderwijs en zorg hierin goed samenwerken. We kijken vanuit verschillende disciplines naar een vraag van de kinderen, duiden deze vraag samen en gaan ook in samenwerking aan de slag om deze vraag op een passend manier te beantwoorden.

De besturen hebben de volgende vijf collectieve doelstellingen geformuleerd:

1. Een dekkend aanbod; voor alle kinderen een passende plek;
2. Basisondersteuning; ondersteuningsniveau 1 t/m 4 van hoog niveau (basis op orde);
3. Adequate toegang tot extra ondersteuning;
4. Extra ondersteuning; ondersteuningsniveau 5 van hoog niveau;
5. Ononderbroken leer- en ontwikkelingsproces.

Op hoofdlijnen is binnen de MOVARE-scholen de basis op orde. Binnen de SOP's van onze scholen zien we goede ontwikkelingen. De onderdelen dyscalculie en meer- en hoogbegaafdheid behoeven nog verbetering.

De ondersteuningsstructuur binnen MOVARE-scholen is adequaat ingericht met groepsleerkrachten, IB-ers, leerkrachten met zorgtaken, outreachende ondersteuning, onderwijsconsulenten en externe ondersteuners.

Kijkend naar de in- en uitstroom bij SBO en SO blijkt dat er binnen MOVARE geen scholen zijn die veel verwijzen.

Er is sprake van een daling van 0,8% naar 0,63%; de verwijzingen vinden vooral plaats vanuit de groepen 1,2 en 3. In de verwijzing vanuit hogere groepen is een dalende tendens zichtbaar. Dit is in lijn met de doelstelling om waar nodig zo snel mogelijk te verwijzen. In Brunssum waar een schakelklas aanwezig is, zien we nauwelijks verwijzingen.

Terugplaatsing vanuit SO en SBO vindt nog weinig plaats.

De ontwikkelingen rond de onderwijs-zorgarrangementen zijn hierboven al besproken.

Hoe is het bestuur, in samenwerking met uw stakeholders, tot die doelen gekomen?

Binnen het bestuur van het samenwerkingsverband is een ondersteuningsplan vastgesteld als sturend document. Verder is tussen besturen, het samenwerkingsverband en gemeenten de regiovisie onderwijskaart ontwikkeld als

ontwikkeldocument richting Passend Onderwijs. In samenwerking met de gemeenten heeft MOVARE samen met kinderen/ouders/ketenpartners een Lokaal Educatieve Agenda ontwikkeld per gemeente vanuit de gezamenlijke maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Samen met de gemeenten en kinderopvangpartners geeft MOVARE mede vorm aan de vastgestelde kadernotitie voorschoolse voorzieningen.

In het kader van de startklassen binnen Parkstad is een intensieve samenwerking op touw gezet met partners uit de zorg die binnen de startklassen (vanuit middelen jeugdwet) zorgondersteuning bieden aan kind en gezin.

Ontwikkelingen

De doelen voor het MOVARE-kwaliteitsbeleid liggen vast in het strategisch beleidsplan 2019-2023.

Doel / beleidsvoornemen	Toelichting
Zorgvuldig verzamelen, vastleggen en monitoren van kwaliteitsverbetering op alle mogelijke vlakken: onderwijs, werk- en arbeidsomstandigheden van medewerkers, gelijkwaardig partnerschap met ouders en de maatschappelijke rol.	Dit doel betreft de verbinding van de vijf beleidsterreinen uit het strategisch beleidsplan. De uitwerking van de concrete doelen in de vorm van kwaliteitskringen waarborgt deze verbinding en de focus om een samenhangend kwaliteitssysteem. De uitwerking met kwaliteitskringen start in het voorjaar van 2020.
Systematisch en regelmatig gegevens verzamelen op basis waarvan conclusies geformuleerd kunnen worden over de huidige kwaliteit. Deze gegevens hebben zowel te maken met het leerling niveau, het groepsniveau, het schoolniveau als het niveau van MOVARE.	Scholen verzamelen gegevens op leerling- en groepsniveau in ParnasSys. De doorvertaling van verzameling van gegevens naar analyse en conclusies kan nog aan kracht winnen. Bovenschools wordt gewerkt aan een dashboard op dit vlak. De resultaten van de zelfevaluatie van scholen en de MOVARE-audits dragen in toenemende mate bij aan het bovenschoolse beeld met betrekking tot de huidige kwaliteit.
Geleverde kwaliteit behouden door systematisch en regelmatig processen en opbrengsten/ resultaten te monitoren en te vergelijken met de geformuleerde ambitie / doelstellingen. Om zo te bewaken dat risico's tijdig onderkend worden en ondergrenzen niet overschreden worden.	Het behouden van kwaliteit zit ook al opgesloten in doelstelling 2. Het vergelijken van de gerealiseerde kwaliteit met de doelstellingen (bijvoorbeeld wettelijk kader) en de eigen ambities kan nog aan kracht winnen. Vroeg signalering middels de module Ultimview (ParnasSys) en de audits van MOVARE, draagt bij aan het voorkomen van scholen die onder de ondergrens zakken. De mate waarin de afzonderlijke werkwijzen zo aan elkaar gekoppeld zijn dat risico's altijd onderkend worden, kan nog aan kracht winnen.
Op basis van geanalyseerde gegevens werken aan verbetering, verandering en vernieuwing met een doordachte veranderstrategie.	MOVARE heeft nu nog geen echte veranderstrategie. Dit is een van de belangrijke doelstellingen voor deze beleidsperiode.
Op alle niveaus een lerende cultuur nastreven waarin alle leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen.	De lerende cultuur krijgt binnen MOVARE steeds meer gestalte. Het leren in teams, het werken op basis van een duidelijke en doorleefde visie en het werken aan persoonlijke ontwikkeling, zijn voorbeelden hiervan.
Transparante en gedegen rekenschap afleggen over de gerealiseerde resultaten	MOVARE legt verantwoording af over haar kwaliteit middels het jaarverslag, auditrapporten, inspectietoezicht en rapportages naar gemeenten.

Onderwijsresultaten

Kijk voor de onderwijsresultaten van onze scholen op de [website](#) scholen op de kaart.

Nadat de eindtoetsresultaten bekend zijn, worden deze besproken met het MT van MOVARE en de RvT. Hierbij worden de resultaten per jaar en de gemiddelden van de laatste drie jaren afgezet tegen de norm van de inspectie. Hierbij wordt dan de gemiddelde score van de groep afgezet tegen de norm. Bij scholen die voor het tweede jaar onder de norm scoren of die een wisselend beeld laten zien, worden de eindtoetsresultaten met de schooldirecteur besproken en waar nodig wordt extra ondersteuning ingezet.

Om de resultaten van een school te beoordelen, wordt altijd naar de afgelopen drie jaar gekeken. Dit geeft een beter, meer objectief beeld van de school. In deze periode scoren vijf scholen twee keer onder de norm en één school scoort drie keer onder de norm.

Er is één school die drie keer onder de norm scoort, hier is in 2018 al gestart met een verbeterplan. De voortgang hiervan wordt gemonitord en iedere drie maanden met de inspectie gedeeld.

Bij scholen die twee keer in drie jaar onder de norm scoren, wordt eerst gekeken wat het onderliggende probleem is. Bij twee scholen was dat al duidelijk door een recente audit of inspectiebezoek. Op basis van deze uitkomsten zijn verbeteringen opgestart. Zo heeft één school extra ondersteuning gekregen in groep 7 en 8.

De drie andere scholen hebben in 2019 een interne audit gehad; op basis daarvan zijn verbeterplannen opgesteld.

Daarnaast is in 2019 begonnen met in kaart brengen van hoe de scholen in de afgelopen jaren scoren als we de referentieniveaus als uitgangspunt nemen. Gemiddeld over drie jaar gemiddeld over de drie basisvakken (rekenen, taalverzorging, begrijpend lezen) liggen de resultaten van alle MOVARE-scholen boven de signaleringswaarde van de inspectie voor het aantal leerlingen dat minimaal 1F niveau haalt.

Kijkend naar het percentage leerlingen dat ook het 1S of 2F niveau haalt, geldt voor iedere school een eigen norm op basis van de achterstandscore van de school. Hier scoren vier scholen niet boven de signaleringsgrens. Opvallend genoeg overlapt de signalering op basis van eindtoetsen en de signalering op basis van referentiescores niet geheel met elkaar. Slechts twee scholen scoren met beide systemen onder de norm. In 2020 zal de beoordeling van schoolresultaten op basis van referentiescores verder opgepakt worden, dit kan ook op basis van de toetsen uit het leerlingvolgsysteem. Vanwege de coronacrisis zullen geen eindtoetsresultaten beschikbaar zijn voor het schooljaar 2019-2020.

Vind meer informatie over de behaalde referentieniveaus van het bestuur en het landelijk gemiddelde in het [ManagementVenster](#).

Internationalisering

Afgelopen jaar is internationalisering als inhoudelijk thema in het strategisch beleidsplan toegespitst op het thema Euregionalisering. Een van de doelen van het speerpunt maatschappij geeft namelijk aan dat MOVARE-scholen een spilfunctie vervullen in wijk, buurt en (Eu)regio.

In het verleden besloten MOVARE-scholen eureschool te worden. Dit schooljaar hebben 4 scholen besloten om een of meer leerkrachten extra te scholen in het toepassen van de Duitse taal tijdens de les. Deze scholen kiezen momenteel een schoolspecifieke manier om het Duits in hun aanbod te realiseren. Het streven is om dat in de toekomst samen met een Duitse partnerschool te doen.

Verder is het 3M project in voorbereiding, een project gericht op de introductie van de “meertalige school”. De Nederlandse taal, het Limburgs dialect en de Duitse taal vormen de meertalige basis hiervan. Het project wordt ondersteund door de besturen van Kindante, Innovo en MOVARE en mede vormgegeven door Stenden Hogeschool Friesland. Waarschijnlijk worden in 2021 op schoolniveau de eerste effecten hiervan verwacht.

Tenslotte neemt MOVARE deel aan het provinciale expertteam eureschool onderwijs. Op provinciaal niveau heeft MOVARE een belangrijk aandeel in deze ontwikkeling.

Inspectie

Jaarlijks voert de inspectie een risico analyse uit op de onderwijsresultaten van de scholen. Op basis daarvan, of op verzoek van de stichting worden scholen bezocht. Daarnaast voert de inspectie thema onderzoeken uit bij verschillende scholen. In 2019 heeft de Inspectie een bezoek gebracht aan de volgende scholen:

- SBO De Boemerang in Brunssum, d.d. 29-1-2019
- Bs. De Vlieger in Hoensbroek, vroegschoolse educatie, d.d. 3-6-2019
- Bs. Steltloper in Kerkrade, d.d. 6-6-2019
- Jenaplanschool De Vlieger in Sittard, d.d. 10-12-2019
- Bij SBO De Boemerang werd de onderwijskwaliteit als onvoldoende beoordeeld. Dit zit met name in de kwaliteitszorg. Bij onderwijs, onderwijsproces en schoolklimaat werd vastgesteld dat deze op orde waren. Inmiddels heeft SBO De Boemerang een nieuwe directeur en wordt aan de hand van een verbeterplan aan de kwaliteitszorg gewerkt.
- Bij Bs. De Vlieger in Hoensbroek heeft het inspectieonderzoek zich beperkt tot groep 1 en 2. Naar aanleiding van dit onderzoek concludeert de inspectie dat de vroegschoolse educatie van goede kwaliteit is.
- Bs. Steltloper heeft naar aanleiding van het inspectieonderzoek de waardering goed gekregen.
- Hoewel de inspectie bij Jenaplanschool De Vlieger het onderwijsproces, het onderwijs, het schoolklimaat en ook de kwaliteitszorg en ambitie als voldoende beoordeelt, ziet de inspectie een klein risico met betrekking tot de onderwijskwaliteit. De inspectie vindt het van belang dat de school de ingezette onderwijsontwikkelingen continueert.

Daarnaast is er bij de volgende scholen themaonderzoek uitgevoerd:

School	Datum	Thema
Bleijerheide	Maandag 13 januari 2020	'Lerarenkracht: theorie en praktijk in het didactisch handelen'
De Ganzerik	Vrijdag 6 september 2019	Op naar VO
De Mheyster	Donderdag 26 september 2019	Op naar VO
De Tovercirkel (locatie Vullingsweg)	Dinsdag 1 oktober 2019	Op naar VO
De Droomboom	Maandag 7 oktober 2019	Op naar VO
Wonderwijs	Dinsdag 8 oktober 2019	Op naar VO
An d'r Put	Donderdag 10 oktober 2019	Op naar VO
De Speurneus	Vrijdag 11 oktober 2019	Op naar VO
De Caleidoscoop	Dinsdag 22 oktober 2019	Schoolverschillen
Bocholtz	Maandag 28 oktober 2019	'Lerarenkracht: theorie en praktijk in het didactisch handelen'
De Doorkijk	Maandag 18 november 2019	Ruimte in Meesterschap
Frans Postma	Dinsdag 26 november 2019	'Lerarenkracht: theorie en praktijk in het didactisch handelen'
Wereldwijs	Donderdag 28 november 2019	Ruimte in Meesterschap
St. Jozef	Maandag 9 december 2019	'Lerarenkracht: theorie en praktijk in het didactisch handelen'

Via de website van de [onderwijsinspectie](#) zijn de inspectierapporten van de scholen in te zien.

Visitatie

In 2019 heeft bij MOVARE geen bestuurlijke visitatie plaatsgevonden. Om toch input te krijgen op het bestuurlijk functioneren heeft het CvB deelgenomen aan het symposium "Kwaliteit van sturing in het primair onderwijs" dat was georganiseerd door de universiteit van Groningen. Het bijbehorende symposium stond in het teken van bestuurlijk vermogen gericht op de verheugde besluitvorming bij krimp. Ter voorbereiding op het symposium is bij 31 scholen in het basisonderwijs aan de hand van een interview en vragenlijsten onderzocht hoe het bestuur getypeerd kan worden. Bij MOVARE bleek de typering: focus op het interne sociaal kapitaal het best passend. Dit past goed bij de focus die MOVARE de afgelopen vier jaar heeft gehad: de basis op orde. Daarbij is de focus meer intern geweest en bij de externe partners lag de focus op het opbouwen van relatie. Mede door dit onderzoek en door de ontwikkeling waarin MOVARE zit, ligt de focus inmiddels meer op de externe samenwerking. Dit blijkt eruit dat MOVARE voor meer overleggen wordt benaderd en dat samenwerking met externen nu meer gericht is op het bereiken van gemeenschappelijk doelen.

Daarnaast heeft het CvB in 2019 de effecten van de wijzigingen (verwoord in MOVARE 2.0) die met ingang van het schooljaar 2015-2016 waren doorgevoerd, laten evalueren door een externe. Het door de externe opgestelde rapport bevestigt dat MOVARE op koers ligt en dat de doelstellingen zijn gerealiseerd:

- Goed onderwijsbestuur;
- Transparant beleid en bedrijfsvoering / scholen voorop;
- Rekenschap geven als uitgangspunt
- Passend onderwijs, gebaseerd op behoefte en talenten van het kind;
- Professionele medewerkers met passie voor het kind;
- Innovatief en betekenisvol onderwijs;
- Pro-actieve houding met stakeholders;
- Lerende en ontwikkelende organisatie.

Daarnaast is een aantal aandachtspunten geformuleerd, dat verwerkt is in het strategisch beleidsplan 2019-2023.

2.2 Personeel & professionalisering

Doelen en resultaten

Het strategisch personeelsbeleid van de beleidsperiode 2016-2020 was gericht op een drietal speerpunten:

1. Ontwikkeling medewerkers;
  2. Cultuur- en Organisatieontwikkeling;
- Vitaliteit van medewerkers.

De doelen uit het strategisch personeelsbeleid 2016-2020

Doel / beleidsvoornemen	Behaald, deels behaald, niet behaald.	Toelichting
Ontwikkeling medewerkers		<u>Leiderschapsontwikkeling</u> Ten aanzien van leiderschapsontwikkeling lag in 2019 wederom nadruk op registratie en herregistratie van schoolleiders. Daarnaast heeft de kweekvijvergroep, die gestart is in 2018, hun traject inmiddels afgerond. <u>Professionalisering medewerkers</u> Het professioneel statuut is opgenomen in de CAO PO sinds 2018. Schoolteams geven hier samen op lokaal niveau invulling aan. De professionalisering van medewerkers krijgt vorm binnen de eigen school op basis van het professionaliseringsbudget én op basis van de ontwikkelingsbehoefte van school en individuele medewerkers. <u>Mobiliteit</u> MOVARE heeft werkgelegenheidsbeleid. Dit betekent dat medewerkers met een vaste aanstelling binnen MOVARE een andere werkplek binnen de organisatie krijgen als zij boventalig worden. Dit leidt daarmee niet tot wachtgelders.
Cultuur- en organisatieontwikkeling		<u>Professionele cultuur</u> Het actief uitdragen van de kernwaarden van MOVARE bij alle uitingen van MOVARE. Dit is terug te zien in voorbeeldgedrag van CvB en leidinggevenden. Deze kernwaarden blijven ook in de nieuwe strategische beleidsperiode een belangrijke cultuurdrager. <u>Medewerkerstevredenheid</u> In 2018 heeft de laatste meting plaatsgevonden met een respons van 87,3% (80,2% in 2016). De resultaten

		zijn gestegen t.o.v. 2016. Gemiddeld genomen liggen de scores boven die van de benchmark Onderwijs. Werkinhoud, sociale veiligheid en samenwerking binnen het team zijn onderwerpen met positieve scores. Medewerkers willen graag blijven werken bij MOVARE. Belangrijke onderwerpen ter verbetering zijn: • Communicatie • Structuur voor manier van communiceren • Feedback • Verbinding beleid school en organisatie • Samenwerking tussen de scholen/afdelingen • Afdelingen zijn versnipperd, eilandjes • Groei organisatie heeft invloed op samenwerking • Werkdruk • Administratieve druk • Veel overleg, vergaderingen • Tekort aan vervanging In 2019 zijn scholen en afdelingen van het MOVARE-bureau verder gegaan met de implementatie van hun plannen van aanpak om de trojspunten te behouden en de verbeterpunten aan te pakken.
Vitaliteit van medewerkers		Het streven naar vitaliteit van medewerkers komt voort uit het hoge ziekteverzuim binnen MOVARE en de ervaren werkdruk binnen primair onderwijs/binnen MOVARE. In 2019 lag de focus op het borgen van de daling en het verder verlagen van het ziekteverzuim, het veilig werken en op interventies ter verlaging van de werkdruk. <u>Verzuimaanpak</u> In 2019 is de vervolgaanpak voor het terugdringen van verzuim voortgezet. De hoofddoelstelling van de vervolgaanpak verzuim is het realiseren van een gedragen vervolgaanpak omtrent het verzuim, die bijdraagt aan het realiseren van het terugdringen van het verzuim binnen de norm van MOVARE (6%) conform de vastgestelde targets. Resultaten zijn als volgt: Er is de afgelopen jaren een dalende trend te zien ten aanzien van het verzuimpercentage (2019: 5,1%) en de meldingsfrequentie (2019: 0,58). Ondanks een forse daling van het (extra) lange verzuim in 2019 t.o.v. 2017 is het aandeel (extra) lang verzuim in 2019 met 85% hoog. 50% van het langdurig verzuim wordt veroorzaakt door 'psychische aandoeningen'. Dit aandeel is t.o.v. 2018 in 2019 toegenomen. Het aandeel 'fysieke aandoeningen overige' laat een dalende trend zien. Het percentage deelherstel is laag en laat een dalende trend zien. Op 31-12-2019 is bij 13% van de casussen sprake van (geregistreerd) deelherstel.

In 2019 is het strategische beleid 2019-2023 vertaald in strategisch persoonsbeleid. Dit stuk wordt begin 2020 aan de GMR voorgelegd. Dit nieuwe personeelsbeleid sluit aan op de onderwijskundige visie en de opgaven waar de stichting en de scholen voor staan.

De focus ligt nu met name op:

1. Vinden en binden;
2. Ontwikkelen en leren;
3. Welbevinden en vitaliteit;
4. Cultuur.

Strategisch personeelsbeleid MOVARE 2019-2023

De uitgangspunten voor het strategisch personeelsbeleid van MOVARE zijn:

- Medewerkers zijn de belangrijkste pijlers
- Medewerkers maken het verschil: 'medewerkers zijn de pijlers van MOVARE'.
- Inzicht hebben in hoe medewerkers het verschil maken:
'Met leerkrachten als spil in het proces waarin leerlingen kennis en vaardigheden verwerven' en met andere collega's die hierin optimaal kunnen ondersteunen.
- Zorgen dat medewerkers het verschil (kunnen) maken:
'De medewerkers zijn bij MOVARE zelf aan zet'. MOVARE is aan zet in het ondersteunen en faciliteren van medewerkers.

Het strategisch personeelsbeleid draagt direct bij aan een goede onderwijskwaliteit door:

- Het stimuleren, ondersteunen en faciliteren van leren en ontwikkelen van medewerkers. Dit krijgt vorm op stichtingsniveau, teamniveau en individueel niveau. De financiële verankering van de gewenste professionalisering is opgenomen in de meerjarenbegroting.
- Door de koppeling met andere doelen uit de strategie vorm te geven in kenniskringen. Hierdoor krijgt de professionele leercultuur echt vorm en vormt ons kwaliteitssysteem het professioneel kader voor ons gezamenlijk handelen.
- Door de strategische doelen ten aanzien van medewerkers te operationaliseren in de Onepage van MOVARE en te vertalen naar SMART doelen. Deze worden ook vertaald naar de HR jaarplannen en op jaarbasis verantwoord.
- Directeuren en medewerkers hebben actief het strategisch beleid van MOVARE gezamenlijk vormgegeven. Dit heeft de basis voor de strategische doelen ten aanzien van personeel gevormd. De SMART uitwerking is met een werkgroep van directeuren tot stand gekomen. De opbrengst hiervan is getoetst bij alle directeuren en op basis van hun reacties bijgesteld.

Ontwikkelingen

Strategisch personeelsbeleid MOVARE 2019-2023

Het strategisch personeelsbeleid van MOVARE bestaat uit de volgende high five:

- Professionele leercultuur
- Ontwikkelen en leren
- Vitaliteit en welbevinden
- Vinden en binden
- Vanzelfsprekend goed geregeld

De doelen ten aanzien van medewerkers liggen vast in het strategisch beleidsplan 2019-2023

Doel/ beleidsvoornemen	Toelichting
Realiseren van een professionele leercultuur in de gehele organisatie	<u>Gericht werken aan een professionele leercultuur en het MOVARE-gevoel</u> • Het actief uitdragen van de kernwaarden van MOVARE bij alle uitingen van MOVARE. Dit is ook zichtbaar in voorbeeldgedrag van CvB en leidinggevenden. • Beschrijven van de gewenste cultuur aan de hand van gedragsvoorbeelden; cultuur bestaat immers in grote mate uit het gedrag van mensen. • Meer nadruk op professionaliteit in het belang van het kind; organiseren in het belang van het kind, meer dialoog (ook het moeilijke gesprek) en meer nadruk leggen op eigenaarschap. • Meer aandacht voor externe gerichtheid; ouders en andere betrokkenen meer betrekken. <u>Vergroten medewerkerstevredenheid</u> Belangrijke onderwerpen ter verbetering van de medewerkerstevredenheid zijn: • Communicatie: De verbinding van MOVARE-beleid en schoolbeleid wordt vergroot, de manier van communicatie krijgt meer aandacht (meer transparantie), de goede samenwerking wordt uitgebreid naar respectvol en veiligheid in aanspreken. • Samenwerking tussen de scholen/afdelingen; ruimte voor verbetering in samenwerking tussen teams. Leer van elkaar. • Werkdruk: men heeft plezier in het zinvolle werk. Aandacht voor de hoge werkdrukbeleving van medewerkers door administratieve druk, overlegstructuren en tekorten aan vervanging. <u>Ontwikkelen van ondersteunende structuren, systemen en instrumenten</u> Om de ontwikkeling van de professionele leercultuur en de ontwikkeling van een professionele organisatie te ondersteunen, worden passende structuren, systemen en instrumenten ontwikkeld. In deze beleidsperiode heeft dit betrekking op:

	• Professionaliteit is aanspreken op gedrag; • Doorontwikkeling van de gesprekkencyclus; • Invulling geven aan het werkverdelingsplan in teams; • Ondersteunen van de professionele dialoog; gezamenlijke taal ten aanzien van de professionele dialoog en feedback en investeren in de ontwikkeling van vaardigheden; • Van en met elkaar leren faciliteren (SAMEN): - Samenkomen, organiseren en faciliteren (MOVARE-breed, clusters, leer- en kennisnetwerken); - Ondersteunen van verandertrajecten (gezamenlijke verandertaal ontwikkelen en gedeelde kennis en beelden over verandertrajecten); - Stimuleren van het meer inzetten en betrekken van externen en ouders; - Cultuuronderzoek uitvoeren en cultuurinterventies op basis van bevindingen inzetten.
Het stimuleren, ondersteunen en faciliteren van leren en ontwikkelen van medewerkers.	Met 'professionalisering' streeft MOVARE naar duurzame ontwikkeling van de MOVARE-medewerker zodat deze gedurende zijn (professionele) loopbaan optimaal inzetbaar blijft, werkplezier beleeft en de onderwijskwaliteit geborgd blijft. Professionalisering in de vorm van formeel leren (opleiding, cursus) en informeel 'van en met elkaar leren'. Ontwikkelen en leren op de volgende drie niveaus: "Beweging in Leren", Teamontwikkeling en Individuele ontwikkeling. MOVARE faciliteert opleidingstrajecten, inventariseert opleidingsbehoefte en informeel samen leren. Hier zijn wij reeds volop mee bezig en zal worden voortgezet Met 'loopbaanontwikkeling' streven we naar een optimale inzetbaarheid voor MOVARE-medewerkers door gebruik te maken van hun competenties en vaardigheden in de juiste werkomgeving, taak en/of functie. In 2019 is nieuw Loopbaanontwikkelingsbeleid ontwikkeld.
Het nadrukkelijk aandacht besteden aan de vitaliteit en het welbevinden van onze medewerkers.	Curatief Wij vinden het belangrijk om de daling in het ziekteverzuim van de afgelopen periode te borgen middels een vervolgaanpak verzuim. Wij zien ook kansen om het verzuim verder terug te dringen. Daarbij is het belangrijk tijdig hulp en steun te bieden aan medewerkers met nadruk op de eigen verantwoordelijkheid van de medewerker (veeleisend helpen-gedragsmodel). Preventief Werkplezier en bevlogenheid zijn belangrijke pijlers bij de vitaliteit van onze medewerkers. Om het werkplezier en de bevlogenheid te vergroten, wil MOVARE gericht verder werken aan werkdrukverlagende en gezondheidsbevorderende interventies. Daarbij hoort ook zeker gezond gedrag. Dat bevordert MOVARE bij de leerlingen (de Gezonde Basisschool van de Toekomst) maar wil MOVARE ook bij haar medewerkers bevorderen. Veiligheid Veiligheid in de ruimste zin van het woord (fysiek, emotioneel en psychologisch) is een basisvoorwaarde. Dat betekent dus ook dat medewerkers en leerlingen zich veilig moeten voelen om hun mening te kunnen ventileren met respect voor de ander. Een gezond werkklimaat draagt bij aan het werkplezier van medewerkers. Als de medewerkers met plezier hun werk doen, beïnvloedt dat ook de leerlingen op een positieve manier.
Profileren als aantrekkelijke werkgever die de juiste	Het lerarentekort in onze sector wordt steeds zichtbaarder en nijpender, mede vanwege de uitstroom van leerkrachten die met (vervroegd)

medewerkers weet te vinden en aan zich te binden.	pensioen gaan en het dalend aantal gediplomeerde Pabo-studenten. Ook de minder sterke daling van het aantal leerlingen dan in eerste instantie werd verwacht, speelt een rol. Op dit moment vraagt de krappe arbeidsmarkt en hoge werkdruk onze bijzondere aandacht. Het vinden en binden van personeel wordt dan ook steeds belangrijker. We zullen in beweging dienen te blijven voor het verstevigen en behouden van een gezonde organisatie vanuit het perspectief van onze medewerkers. De afgelopen jaren heeft MOVARE een kwaliteitsslag gemaakt door de juiste medewerkers op de juiste plekken in te zetten. Daarnaast hebben functiewijzigingen of herplaatsingen van medewerkers plaatsgevonden die, mede vanwege de veranderende eisen die in het onderwijs worden gesteld, niet aan de gewenste vereisten konden voldoen. Indien nodig werd afscheid genomen van de medewerker. MOVARE wil graag een aantrekkelijke werkgever zijn én blijven. Om dit te waarborgen zetten we in op strategische arbeidsmarktcommunicatie, goede samenwerkingsverbanden met partners en aantrekkelijk werkgeverschap. Deze speerpunten worden in de komende periode verder ontwikkeld en uitgedragen.
Vanzelfsprekend goed geregeld	MOVARE wil goed voor haar medewerkers zorgen. Dit uit zich bijvoorbeeld in waardering uitspreken voor de inzet van de medewerkers en medewerkers stimuleren om goede resultaten te behalen. Uiteraard luisteren we ook naar wat medewerkers nodig hebben en begeleiden we hen daar waar mogelijk. Voorwaarde hiervoor is dat personeelsdossiers op orde zijn en alle processen rondom instroom, doorstroom en uitstroom van personeel goed geregeld zijn. Wij noemen dat 'Vanzelfsprekend goed geregeld'. Tijdens de vorige beleidsperiode is er alles aan gedaan om 'de basis op orde' te krijgen. De volgende stap is verfijningen aanbrengen zodat medewerkers aan het einde van deze beleidsperiode ervaren dat bij MOVARE alles vanzelfsprekend goed geregeld is.

Uitkeringen na ontslag

Bij MOVARE is er sprake van werkgelegenheidsgarantie, er worden dus geen medewerkers ontslagen vanwege teruglopende leerlingaantallen. Om de werkloosheidskosten te beperken, worden bij MOVARE geen tijdelijke aanstellingen gegeven, opdat er geen verplichtingen ontstaan in het kader van het participatiefonds. Bij complexe personele dossiers is juridische expertise ingeschakeld om tot goede afronding te komen. In 2019 is € 574.172 uitgegeven aan uitkeringen na ontslag. Hiervoor wordt in 2020 voor € 521.654 compensatie aangevraagd (transitievergoedingen).

Aanpak werkdruk

Over dit thema, aangewezen door de Minister van OCW, moeten schoolbesturen zich op grond van de Regeling jaarverslag artikel 4 lid 6 nader verantwoorden.

Binnen de schoolteams zijn zelfstandig keuzes gemaakt hoe de werkdrukmiddelen het beste ingezet kunnen worden. Deze keuze is dan goedgekeurd door de PGMR. Bovenschools is vooraf aandacht besteed aan welke vormen van werkdruk er zijn en welke mogelijke oplossingen bestaan.

De werkdrukmiddelen zijn op schoolniveau ingezet voor werkdrukverlagende interventies.

In 2019 is in totaal € 1.717.043 uitgegeven van de werkdrukmiddelen, waarvan € 1.579.100 aan personele inzet en € 137.943 voor materieel.

MOVARE breed wordt projectmatig ingezet op de verlaging van de administratieve last, bijvoorbeeld door gegevens maar één keer op een vaste plaats vast te leggen in ParnasSys. De formulieren die bijvoorbeeld naar het samenwerkingsverband gaan bij de aanvraag van een TLV, zijn in overeenstemming met de gegevens die wij vastleggen.

2.3 Huisvesting & facilitaire zaken

Duurzaamheid & maatschappelijk verantwoord ondernemen

Duurzaamheid

Naast het projectmatig verduurzamen van de gebouwen worden bij planmatig onderhoud en bij de vervanging van gebouw- of installatiedelen zo veel als mogelijk duurzame en energiezuinige alternatieven toegepast.

Vanuit het Activiteitenbesluit Milieubeheer is MOVARE verplicht de Erkende Maatregelenlijst energiebesparing (EML) van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) toe te passen voor die locaties die aan de in het Activiteitenbesluit Milieubeheer gestelde criteria voldoen. Energiemonitoring is een onderdeel van de erkende maatregelen. Alle schoolgebouwen van MOVARE zijn voorzien van slimme meters die op afstand uitgelezen kunnen worden en waarmee het energieverbruik gemonitord kan worden.

Naast deze verplichting heeft het RVO een vierjaarlijkse rapportageplicht ingesteld met ingang van 1 juli 2019. Begin 2019 heeft MOVARE opdracht verstrekt voor het opstellen en indienen van de verplichte rapportages. Uit de rapportages blijkt dat voor de betreffende gebouwen reeds voor een groot gedeelte aan de EML wordt voldaan. Voor de maatregelen waar nog niet (volledig) aan is voldaan, is opdracht verstrekt om dit te herstellen of wordt dit meegenomen bij het planmatig onderhoud. Zo zijn bij meerdere gebouwen de ventilatie- en luchtbehandelingsinstallaties opnieuw ingeregeld om het elektraverbruik van deze gebouwen te reduceren.

Duurzaam inkopen en Fairtrade

MOVARE benadrukt het belang van duurzame ontwikkeling en eerlijke handel. Daarom stelt zij bij inkopen en aanbestedingen duurzaamheidscriteria op en hanteert daar waar mogelijk internationale normen voor Fairtrade. Bij aanbestedingen wordt aansluiting gezocht bij het uitvoeringsprogramma Duurzaam Inkopen; ook wordt bij inkopen en aanbestedingen de voorkeur gegeven aan producten die voldoen aan het Fairtrade keurmerk.

Social Return on Investment

Social Return on Investment komt tot uitdrukking in het maken van afspraken met opdrachtnemers over arbeidsplaatsen, leer- en werkplekken en stageplekken voor specifieke doelgroepen met weinig of geen startkwalificaties op de arbeidsmarkt. MOVARE streeft ernaar om de arbeidsparticipatie en de werkervaring van personen met een afstand tot de arbeidsmarkt te vergroten. Concreet worden leerlingen van de onder MOVARE ressorterende SO/VSO school ingezet

binnen het centraal door MOVARE gesloten schoonmaakcontract. Daarnaast zijn op diverse MOVARE scholen conciërges actief die binnen het doelgroep register vallen.

Bij Europese aanbestedingen is het mogelijk opdrachten voor te behouden aan sociale werkplaatsen en ondernemers die de maatschappelijke en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen tot hoofddoel hebben. Bij aanbestedingen waarbij er mogelijkheden zijn een voorbehoud te maken, zullen deze door MOVARE worden onderzocht.

De doelen ten aanzien van Bedrijfsvoering liggen vast in het strategisch beleidsplan 2019-2023

Doel/Beleidsvoornemen	Beknopte beschrijving
Professionaliseren regieorganisatie	De afdeling Bedrijfsvoering heeft in het verslagjaar 2019 de professionalisering van de regiefunctie van de afdeling Bedrijfsvoering gecontinueerd. Begin 2019 is de afdeling gestart met een 'Hospitality training' aan de Hotel Management School Maastricht. Hiermee is de rol van het accountmanagement in relatie tot vraaggerichte dienstverlening verder ontwikkeld. De uitwerking wordt geconcretiseerd in een Producten- en Diensten Catalogus (PDC) die begin 2020 ontwikkeld wordt.
Opleiding conciërge tot 9+ serviceverlener	De rol van "conciërge" is in de loop van de tijd steeds verder ontwikkeld. Naast de praktische en administratieve taken is de conciërge op school steeds meer een eerste aanspreekpunt geworden voor kinderen, ouders, leerkrachten, leveranciers en onderhoudsbedrijven. De conciërge is het visitekaartje van de school én MOVARE. Om de conciërges te ondersteunen in deze veranderende rol en de verdere ontwikkeling tot 9+ serviceverlener in de school en de buurt te faciliteren, heeft MOVARE samen met de Hotel Management School Maastricht een trainingsprogramma uitgewerkt. De 'Hospitality training' is in november 2019 gestart en beslaat in totaliteit 6 dagdelen. In mei 2020 wordt de training met een certificaat afgesloten.
Huisvestingsagenda 2019-2033	De huisvestingsagenda 2019-2033 is een vertaling van de ambities van MOVARE in haar huidige huisvesting en geeft richting aan de toekomstige huisvesting. Externe ontwikkelingen zorgen voor een stroomversnelling van noodzakelijke en gewenste veranderingen in het onderwijs. Visies op onderwijs worden opnieuw bepaald in een context die steeds complexer wordt. Ook huisvesting innoveert met nieuwe technologieën en mogelijkheden. Flexibiliteit, technologische vernieuwing, comfort en identiteit zijn vaste onderdelen van de huisvesting geworden. Tegenwoordig is huisvesting onlosmakelijk verbonden met het onderwijs; om het te faciliteren en er toegevoegde waarde aan te kunnen leveren. De basis staat maar krijgt een vervolg door expliciet de interactie met het onderwijs en andere ondersteunende disciplines op te zoeken en dit als uitgangspunt te nemen voor vernieuwing. Vanuit het strategisch beleidsplan, de ambities van de scholen en de context om ons heen wordt aangegeven wat de belangrijkste vertalingen zijn naar de huisvesting en welke rol huisvesting vervolgens speelt in het realiseren van deze ambities. Kernwaarden in deze vertaling zijn maatschappelijke participatie, interne en externe samenwerking, eigen identiteit en nieuwe leer- en werkconcepten. De komende periode zet MOVARE in op het versterken van de maatschappelijke functie van het schoolgebouw en het positioneren van de school als ontmoetingsplek in de wijk. De 'Hotspot' in de wijk moet fysiek aantrekkelijk zijn en een digitale onderwijsomgeving bieden. Om naar de toekomst toe de kwaliteit van de huisvesting te kunnen waarborgen én verbeteren is het nodig om plannen te maken om verouderde gebouwen te vervangen of te renoveren waarbij leegstand gereduceerd wordt. De omvangrijke en deels nog verouderde huisvestingsportefeuille dwingt MOVARE samen met ketenpartners én gemeenten op korte termijn strategische keuzes te maken om tot de scope van 2033 toekomstbestendige huisvesting te realiseren. Basis voor de uitwerking van de

	keuzes is de huidige (technische en functionele) staat van de gebouwen en behoefte aan aanpassing van deze gebouwen aan onderwijskundige vernieuwing.
Actualisatie Meerjaren Onderhoudsplan 2019-2059	Het onderhoud van de gebouwen waar MOVARE verantwoordelijk voor is, wordt uitgevoerd op basis van een Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP). Het MJOP komt tot stand volgens een procedure die is beschreven in het vastgestelde Onderhoudskader en is opgesteld op basis van de eerdergenoemde NEN 2767 Conditie­meting Gebouwen. Het MJOP is in lijn gebracht met het opgestelde huisvestings­scenario. Het onderhoudsplan ziet over een periode van 40 jaar en hierin is nu rekening gehouden met de cyclus van levensduur verlengende renovatie, nieuwbouw, samenvoeging en sluiting van onderwijslocaties. Ten aanzien van renovatie is, vooruitlopend op de aangekondigde wetswijziging, gekeken naar de inzet van middelen vanuit het MJOP. Bij toekomstige nieuwbouw is op basis van kengetallen een raming voor het onderhoud gemaakt. Met de afstemming van het MJOP op het huisvestings­scenario ontstaat een beleidsrijke onderhouds­planning waarbij het mogelijk wordt om gericht per object onderhoud uit te voeren.
Uitbreiding basisschool St. Ursula, Kerkrade	Bs. St Ursula is uitgebreid met 140 m2 aan semipermanente units in verband met een normatief ruimtegebrek. Er is gekozen voor een tijdelijke uitbreiding in verband met de op termijn voorgenomen nieuwbouw voor St Ursula.
Uitbreiding en renovatie toiletten basisschool Bleijerheide, Kerkrade	Bs. Bleijerheide is uitgebreid met een semipermanente unit waarin een groepslokaal en twee kantoorruimten zijn ondergebracht. Met deze uitbreiding is een voortdurend ruimtetekort opgelost en is een aantal functionele verbeteringen in het gebouw doorgevoerd.
Tijdelijke uitbreiding basisschool De Ganzerik, Heerlen	Vanaf het moment van ingebruikname van bs. De Ganzerik is er sprake van een groei in het leerlingenaantal. Dit als gevolg van groei in de basisgeneratie en een toename in het belangstellingspercentage. In het huidige gebouw is geen extra ruimte meer voor de school beschikbaar en het gebouw is niet uit te breiden. De gemeente Heerlen heeft een aantal locaties in de nabije omgeving voorgesteld als uitbreidingsruimte. Na analyse van de beschikbare panden is gekozen voor het gebruik van een leegstaande commerciële ruimte aan de overzijde van het schoolgebouw. De gemeente heeft deze ruimte gehuurd van de woningstichting, geschikt gemaakt voor het onderwijs en op basis van een bruikleenovereenkomst aan MOVARE in gebruik gegeven.
Tijdelijke uitbreiding OBS De Droomboom, Heerlen	OBS De Droomboom heeft na de ingebruikname van de nieuwbouw een onverwachte toestroom van leerlingen gehad. Dit als gevolg van groei in de basisgeneratie en een toename in het belangstellingspercentage. De gemeente Heerlen heeft twee ruimten van het aangrenzende MFC 't Leiehoes aangepast voor gebruik als klaslokaal.
Nieuwbouw basisschool Wonderwijs, Hoensbroek	De twee locaties van bs. Wonderwijs zijn, vooruitlopend op de nieuwbouw, na de zomervakantie gehuisvest in één gebouw gelegen aan de Prinsenstraat te Hoensbroek. Medio september is de school verhuisd naar de nieuwbouw BMV Auvermoer in Hoensbroek-Zuid. De nieuwbouw is eigendom van de gemeente Heerlen. MOVARE heeft de onderwijsruimten in bruikleen en draagt de groepsafhankelijke MI-vergoeding integraal over aan de gemeente. Behalve onderwijs wordt onderdak geboden aan peuterspeelzaalwerk, buitenschoolse opvang en er is een multifunctionele ruimte die door verschillende (culturele) partners gebruikt wordt. Het gebouw voldoet binnen de planperiode aan de ruimtebehoefte. De gemeente is verantwoordelijk voor beheer, onderhoud en exploitatie.
Uitbreiding basisschool St. Jozef, Merkelbeek	Bs. St. Jozef Merkelbeek is gefuseerd met Bs. St. Jozef Doenrade. De locatie Doenrade wordt in 2021 gesloten. Het gebruik van deze locatie wordt gefaseerd afgebouwd. Het gebouw in Merkelbeek is te klein voor het totaal aantal leerlingen van beide locaties. De gemeente Beekdaelen heeft gekozen voor uitbreiding van de locatie Merkelbeek met 3 lokalen in de vorm van semipermanente units. Dit in afwachting van de uiteindelijke ontwikkeling van leerlingstromen in het gebied Doenrade-Bingelrade-Jabeek-Merkelbeek.

Renovatie basisschool Mijn Spoor, Heerlen	In juni 2019 heeft MOVARE de opdracht verstrekt een programma van eisen (PvE) op te stellen. Het programma is tot stand gekomen in samenwerking met de teamleden, leerlingen, ouders, buurtbewoners en maatschappelijke partners van basisschool Mijn Spoor. Het PvE verwoordt en verbeeldt de missie en visie van de Buurtschool / Brede Maatschappelijke Voorziening (BMV) in woord en beeld. Dit om het gebouw de juiste sfeer, organisatie en opbouw te geven die past bij de werkwijze van het team, de ontwikkeling en behoefte van het kind, verwachting van ouders en positie in de wijk. Het renovatieproject start begin 2020.
Renovatie basisschool Gerardus Majella, Heerlen	In juni 2019 heeft MOVARE de opdracht verstrekt een programma van eisen (PvE) op te stellen. Het programma is tot stand gekomen in samenwerking met de teamleden, leerlingen en ouders van basisschool Gerardus Majella. Het PvE verwoordt en verbeeldt de missie en visie van de Buurtschool in woord en beeld. Dit om het gebouw de juiste sfeer, organisatie en opbouw te geven die past bij de werkwijze van het team, de ontwikkeling en behoefte van het kind, verwachting van ouders en positie in de wijk. Het renovatieproject start begin 2020.
Nieuwbouw BMV-Heerlerbaan	Begin 2019 is MOVARE samen met de gemeente Heerlen en onderwijsstichting Innovo gestart met de planvorming voor de nieuwbouw van BMV Heerlerbaan. In de brede maatschappelijke voorziening worden 2 basisscholen onder één dak gehuisvest. Het betreft de hoofdlocatie van OBS De Tovercirkel, een school van MOVARE, en Bs. Windwijzer, een basisschool van onderwijsstichting Innovo. Naast beide basisscholen wordt onderdak geboden aan peuterspeelzaalwerk en buitenschoolse opvang. Een sportzaal maakt eveneens onderdeel uit van het project. De programmafase is eind 2019 afgerond waarna de architectenselectie is gestart. Volgens de opgestelde planning wordt in 2020 het ontwerpproces en de bouwvoorbereidingsfase afgerond. Begin 2021 wordt gestart met de uitvoeringsfase. De ingebruikname is gepland begin 2022.
Projectmatig verduurzamen van onderwijsgebouwen	Een belangrijke voorbeeldrol van scholen vormt de wijze waarop omgegaan wordt met duurzame en schaarse materialen en energie. Bij nieuwbouw en renovatie betreft dit het gebruik van duurzame materialen en energie efficiënte installaties. Keuzes zijn daarbij van grote invloed op een duurzame exploitatie. In dit kader heeft MOVARE in 2019 de samenwerking voortgezet met PALET (Parkstad Limburg Energie Transitie) waarin grensoverschrijdend wordt samengewerkt op diverse thema's, waaronder duurzaamheid. PALET is een gezamenlijke ambitie van de Parkstad Gemeenten om in 2040 energieneutraal te zijn. Vanuit de gezamenlijke doelstellingen is een onderzoek gestart naar de mogelijkheden van het projectmatig verduurzamen van onderwijsgebouwen. Het verduurzamingspotentieel van alle MOVARE-gebouwen is inmiddels in kaart gebracht. Op basis van deze inventarisatie zijn een eerste vier schoolgebouwen geselecteerd die voor projectmatig verduurzamen in aanmerking komen. Deze gebouwen staan model voor het ontwikkelen van een standaard projectaanpak. PALET participeert in het gezamenlijk project waarvan de resultaten begin 2020 bekend moeten zijn. Een duurzaam gebouwd en ingericht schoolgebouw draagt bij aan een breder bewustzijn bij alle betrokkenen van de school.
Implementatie ICT-beheer, Multifunctionals en nieuwe hardware	Begin 2019 is de EU-aanbesteding ICT-beheer en de EU-aanbesteding voor de vervanging van de Multifunctional printers op de scholen en het MOVARE-bureau afgerond. De huidige leveranciers zijn gecontracteerd met het oog op toekomstbestendige systemen. De dienstverlening is afgestemd met het werkveld. Medio 2019 is gestart met de implementatie van de nieuwe systemen. De uitrol is volgens een strakke planning in transjes uitgevoerd waarbij de nieuwe digitale leeromgeving op alle scholen is geïmplementeerd, nieuwe multifunctionals zijn geïnstalleerd en daar waar nodig oude hardware is vervangen. In de aanloop naar de migratie zijn alle gebruikers getraind in het gebruik van de nieuwe systemen en hebben alle medewerkers een office 365 training gevolgd.

Aanbestedingskalender	In het verslagjaar zijn de volgende (Europese) aanbestedingen in voorbereiding genomen: • Europese aanbesteding Onderwijs Leerpakket (OLP); • Europese aanbesteding schoolmeubilair; • Nationale aanbesteding Onderhoud elektrotechnische gebouwinstallaties; • Nationale aanbesteding Onderhoud werktuigkundige gebouwinstallaties.
Project Risico-Inventarisatie & Evaluatie	Eind 2019 is de centrale RI&E en het centrale Plan van Aanpak afgerond. De RI&E is voorgelegd aan de Kerndeskundige en akkoord bevonden. In november is de GMR geïnformeerd over de inhoud van de centrale RI&E en is het implementatietraject van de locatiegebonden RI&E toegelicht. Begin 2020 wordt gestart met de uitrol van de RI&E op de schoollocaties.
Digitaal meldingenportaal	Begin 2019 heeft de afdeling het programma O-Prognose in gebruik genomen voor het opstellen en beheren van de meerjaren onderhoudsplanningen voor de gebouwen van MOVARE. Voorheen werd hier het programma Planon voor gebruikt. Binnen Planon was ook het meldingenportaal voor de scholen aangaande de facilitaire dienstverlening ingericht. Het in gebruik nemen van O-Prognose maakte het mogelijk om het meldingenportaal in te richten in AFAS - Insite. Door de overstap van Planon naar O-prognose én Insite kan efficiënter gewerkt worden, kunnen kosten worden bespaard, wordt het aantal toepassingen voor de scholen gereduceerd en wordt het inloggen voor de gebruiker zo eenvoudig mogelijk gemaakt.

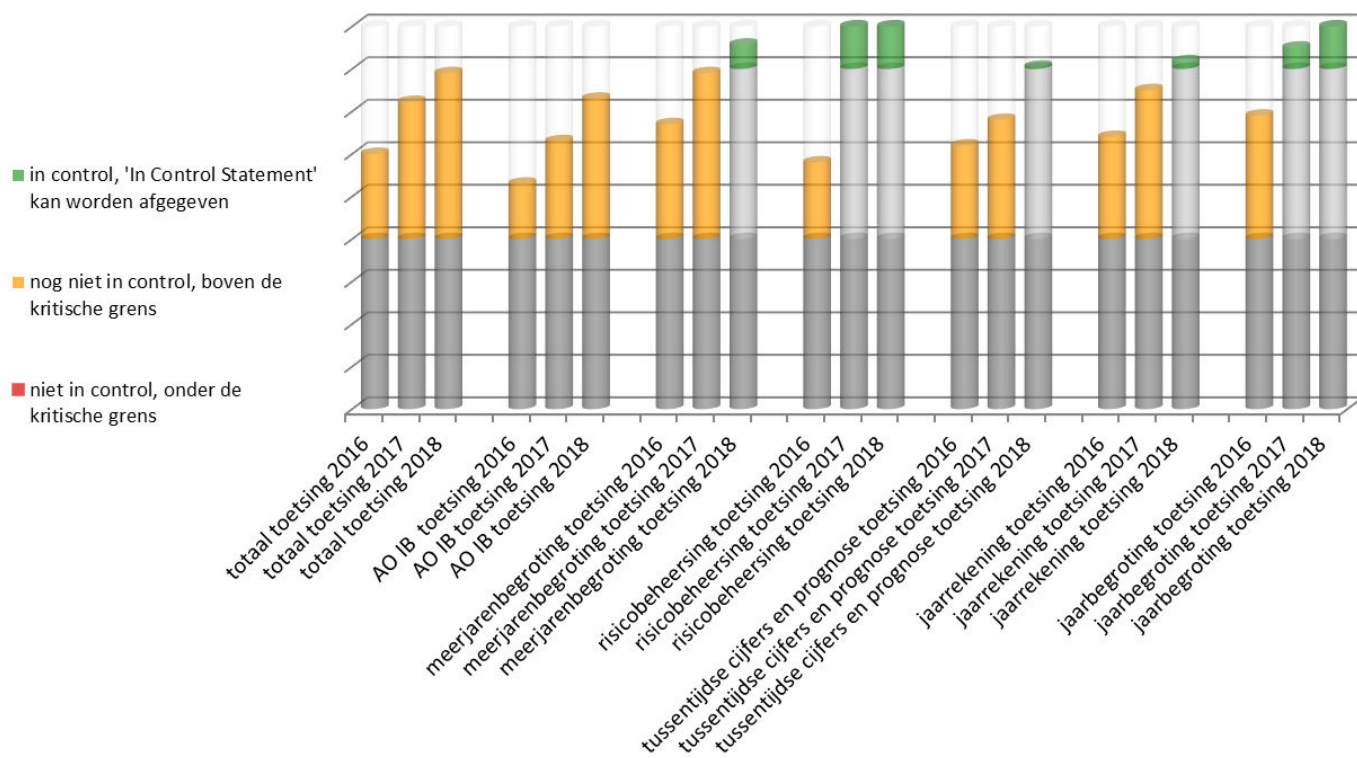
2.4 Treasury

MOVARE maakt net als voorgaande jaren gebruik van schatkistbankieren. Dat betekent dat MOVARE ondanks de mogelijkheden in het [treasurystatuut](#), geen beleggingen of leningen heeft.

2.5 Risico's en risicobeheersing

Risicomanagement bestaat binnen MOVARE uit twee onderdelen. Ten eerste wordt periodiek een interne evaluatie gemaakt van de risico's die de stichting loopt. Hiervoor wordt het risico-instrument van de PO-Raad gebruikt. Op basis van dit instrument worden risico's in kaart gebracht, prioriteiten gesteld en worden acties benoemd in het jaarplan. De voortgang van het jaarplan wordt twee keer per jaar tussen CvB en RvT besproken. Deze risicoanalyse is deels eind 2019 geüpdatet. Het afronden vindt plaats in 2020.

Daarnaast wil MOVARE de interne ondersteunende processen beheersen. Hiervoor heeft MOVARE met de accountant een "in control framework" bepaald. Deze bevat punten die MOVARE nodig vindt om de processen te beheersen. Jaarlijks wordt MOVARE op deze punten door de accountant geaudit. Hierover wordt gerapporteerd aan het CvB en de RvT. Ook de voortgang op de benoemde actiepunten wordt jaarlijks beoordeeld. Hoewel MOVARE nog net niet aan de norm voor het in control statement komt, is de jaarlijkse verbetering wel te zien in het onderstaande overzicht.

Belangrijkste risico's

- Uit de rapportage van het in control framework blijkt dat vooral op de gebieden administratieve organisatie en interne beheersing nog de grootste verbeteringen zijn te maken. In 2019 en voorgaande jaren is gewerkt aan het inrichten en optimaliseren van de (administratieve) processen. In 2020 zullen de belangrijkste processen ook beschreven en vastgesteld worden.
- De wet passend onderwijs en de daarbij horende verevening vormen voor MOVARE een risico. Binnen de samenwerkingsverbanden waarbij MOVARE is aangesloten ligt het aantal leerlingen in het SO en SBO hoger dan de norm voor bekostiging. Dit leidt tot financiële risico's voor MOVARE. Binnen de samenwerkingsverbanden zijn hier afspraken over gemaakt, die onder andere geleid hebben tot de startklassen en de schakelklassen binnen MOVARE.
- De plannen om in 2023 de bekostiging van het primair onderwijs te vereenvoudigen nemen inmiddels vast vorm aan. Nu wordt een stichting nog gecompenseerd als er bovengemiddeld ouder en dus duurder personeel aanwezig is. Deze compensatie gaat vervallen. Had deze regeling al gegolden voor 2019-2020 dan had MOVARE € 600K minder bekostiging ontvangen. De impact van deze verandering kan bij invoering anders zijn en is afhankelijk van de gemiddelde leeftijd van het personeel op dat moment ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Ingrijpender is de overgang van schooljaar bekostiging naar kalenderjaar bekostiging. Het ministerie betaald voor de eerste vijf maanden van het schooljaar minder uit dan over de laatste zeven maanden. MOVARE rekent de hele schooljaar bekostiging voor 1/12 aan iedere maand toe. In 2022 zal voor de laatste keer de schooljaarbekostiging betaald worden. Dit is ca € 3 miljoen minder dan op basis van de huidige bekostiging toegerekend wordt aan deze periode. Hierover is nog overleg gaande met het ministerie van OC&W.
- MOVARE wordt geconfronteerd met toenemende tekorten op de arbeidsmarkt. Op dit moment is de vaste formatie nog bezet, maar zijn de tekorten vooral voelbaar bij vervangingen. MOVARE heeft in 2019 een pilot gedaan binnen een aantal scholen die zelf gezamenlijk de vervangingen organiseerden. Uit deze pilot is gebleken dat o.a. binnen de school meer maatwerk mogelijk was en daarom wordt dit in 2020 binnen de hele stichting uitgerold. Daarnaast onderzoekt MOVARE hoe het onderwijs anders georganiseerd kan worden. Ook richt MOVARE zich op zij- en doorstroom, waarbij leerkrachten opgeleid worden. Tenslotte is in samenwerking met andere besturen in Zuid-Limburg en de PABO een charme offensief gestart gericht op nieuwe PABO studenten.
- Hoewel binnen MOVARE is gewerkt aan bewustzijn rondom de AVG-regelgeving, blijft het risico op datalekken bestaan.

Verantwoording financiën

3.1 Planning- en control cyclus

In deze paragraaf wordt stilgestaan bij de planning- en control cyclus (p&c-cyclus) van MOVARE. Inzicht in dit proces is van belang om de samenhang der dingen te kunnen plaatsen en de beleidskeuzes die MOVARE hierin maakt te duiden.

De p&c-cyclus van MOVARE bestaat uit de volgende (hoofd-)onderdelen:

- Beleidsplan MOVARE
- Hoofdpijnen meerjarig financieel beleid
- Kaderbrief
- Risicoanalyse
- Meerjarenbegroting
  - Exploitatieoverzicht
  - Formatieplan
  - Investeringsplan
  - Onderhoudsplan
  - Liquiditeitsplan/kasstroomoverzicht
- Meerjaren bestuursformatieplan
- Tussentijdse rapportage aan CvB en RvT
- Jaarverslag, inclusief beoordelingscriteria budget- en vermogensbeheer

Bovenstaande informatie is verwerkt in het onderstaande schema. De (financiële) meerjarenbegroting en het meerjaren bestuursformatieplan staan hierin centraal (rood omcirkeld). Het beleidsplan van MOVARE is het vertrekpunt voor onder andere de planning- en control cyclus. MOVARE heeft de operationalisering van de planning- en control cyclus maximaal gedelegeerd in de organisatie. Dit gaat tot op het niveau van scholen en afdelingen van het MOVARE-bureau. Er wordt derhalve bottom-up gewerkt.

In het stuk hoofdpijnen financieel beleid van MOVARE is vastgelegd hoe de middelen naar de scholen worden verdeeld. De uitgangspunten hiervoor zijn in samenspraak met de directeuren ontwikkeld.

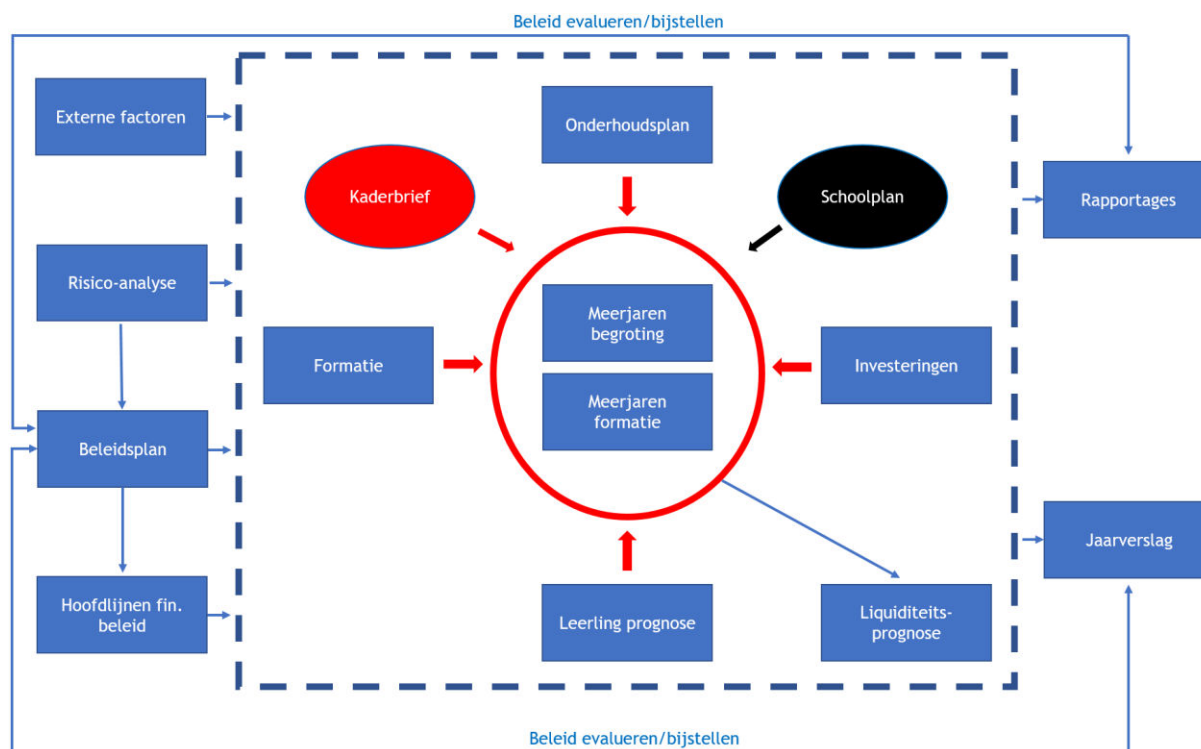
Ten aanzien van de begroting krijgen scholen op basis van, met name, de leerlingaantallen (waarbij MOVARE de t-1 systematiek hanteert) en de gemiddeld gewogen leeftijd (GGL) van het zittend personeel alle rijksbijdragen integraal toegerekend. Voor dekking van de kosten van het MOVARE-bureau en van centraal gedragen kosten (vervanging bij ziekte, bedrijfsarts etc.) dragen alle scholen een percentage van hun bekostiging af. De kosten van het MOVARE-bureau waren in 2019 k€3.514. De hierna resterende middelen zijn vrij inzetbaar voor scholen. Ook de onderwijsachterstandsmiddelen maken hiervan deel uit. Eind 2019 werd duidelijk dat MOVARE zich over de onderwijsachterstandsmiddelen apart moet verantwoorden. Dit kan niet in de huidige begrotings- en verantwoordingsstructuur van MOVARE. Behalve voor de werkdrukmiddelen, wordt niet apart bijgehouden vanuit welke middelen de uitgaven gefinancierd zijn. Door de wijze waarop MOVARE het begrotingsproces heeft georganiseerd, zijn scholen vrij in het besteden van middelen. De enige financiële spelregel die hierbij geformuleerd is, betreft het maken van “een sluitende begroting”. Inhoudelijk dienen scholen hun activiteiten af te stemmen op het geformuleerd beleid van MOVARE. Deze activiteiten zijn opgenomen in de schoolplannen.

Op strategisch en tactisch niveau zijn externe factoren, de risicoanalyse, het beleidsplan en hoofdpijnen financieel beleid input bij het opstellen van begrotingen. Op operationeel niveau gaat het met name om de onderhoudsplannen (groot onderhoud), investeringen, leerling prognose en formatie die als input dienen. De kaderbrief geldt hierbij als verzameldocument waarbij alle uitgangspunten op strategisch, tactisch en operationeel niveau beschreven en samengevoegd zijn. Tot slot geeft de liquiditeitsprognose inzicht in de financiële haalbaarheid van alle voorgenomen plannen.

Lopende het boekjaar en schooljaar wordt de lopende exploitatie getoetst. Op basis van jaareindeprognoses worden inschattingen gemaakt op de haalbaarheid van de financiële kaders die in de begroting zijn vastgesteld. Het gaat hierbij ook om de haalbaarheid van bestaande beleidsvoornemens, dan wel beleidsvoornemens op basis van voortschrijdend inzicht. Ook hier is vooralsnog het uitgangspunt “een sluitende exploitatie”.

Het jaarverslag dient als (extern) verantwoordingsdocument. Ten aanzien van de planning- en control cyclus spelen de beoordelingscriteria budget- en vermogensbeheer hierbij een belangrijke rol. Gerealiseerde kengetallen worden getoetst aan de uitgangspunten die geformuleerd zijn in hoofdlijnen financieel beleid. Op basis van bevindingen kan dit tot bijstelling van beleid leiden, die zijn weerslag weer kan vinden in de nieuw op te starten planning- en control cyclus. De cirkel is rond.

De planning- en control cyclus binnen MOVARE is gekoppeld aan schooljaren. Ten behoeve van rapportages en jaarrekening worden meerjaren schooljaarbegrotingen tot kalenderjaren geconsolideerd.

Schema planning- en control cyclus

3.2 Ontwikkelingen in meerjarig perspectief

3.2.1 Leerlingen

In de onderstaande tabel zijn de leerlingaantallen weergegeven per 1 oktober van het betreffende jaar. De leerlingaantallen per oktober 2017 hebben bijvoorbeeld als bekostigingsinput gediend voor schooljaar 2018-2019.

Leerlingen	Teldatum				
	okt-2017	okt-2018	okt-2019	okt-2020	okt-2021
Aantal	11.476	11.503	11.413	11.390	11.351

De gepresenteerde aantallen per oktober 2017, 2018 en 2019 zijn gebaseerd op, door OCW gecommuniceerde, definitief bekostigde aantallen. De aantallen voor 2020 en 2021 hebben betrekking op door scholen geprognosticeerde aantallen. Deze geprognosticeerde aantallen zijn ontleend aan de meerjarenbegroting 2020-2023.

Het aantal leerlingen per 1 oktober 2018 laat een trendbreuk zien. Per 1 augustus 2018 is basisschool St. Jozef in Doenrade (stichting Kindante) gefuseerd met basisschool St. Jozef in Merkelbeek.

De input voor de MOVARE begroting wordt bottom-up door scholen aangeleverd. Opgaves, waaronder leerlingaantallen, worden kritisch geëvalueerd, besproken en waar nodig aangepast. Bij twijfel wordt de inschatting van de scholen gevolgd. Het risico voor MOVARE blijft evenwel beperkt, omdat in de begroting de bekostigingssystematiek van OCW wordt gevolgd; de t-1 systematiek.

3.2.2 Formatie

In de onderstaande tabel zijn de gemiddelde personeelsaantallen, in fte's, per kalenderjaar weergegeven.

Fte's	Kalenderjaar				
	2018	2019	2020	2021	2022
Bestuur / management	50	45	47	47	47
Onderwijzend personeel	756	796	741	735	732
Ondersteunend personeel	67	68	82	82	81
Totaal	873	909	870	864	860

In kalenderjaar 2019 stijgt het aantal fte's onderwijzend personeel (OP) ten opzichte van boekjaar 2018. Uiteraard zijn in de kalenderjaren de effecten van verschillende schooljaren van invloed. Belangrijk effect voor 2019 is de inzet van zogenaamde tijdelijke taakuitbreidingen (ttu's). Omgerekend gaat het hier om een kleine 20 fte's. Deze ttu's worden beperkt ingezet voor vervangingen. Het gros van de inzet kan toegerekend worden aan verlaging werkdruk, waar scholen geormerkte middelen voor ontvangen. In de begroting worden deze middelen veelal budgetneutraal verwerkt, zonder onderbouwd bestedingsdoel (bijvoorbeeld formatie).

In kalenderjaar 2020 is een verschuiving waarneembaar tussen OP en ondersteunend personeel (OOP). Vanaf schooljaar 2018-2019 heeft MOVARE de functie intern begeleider geformaliseerd. Qua functiecategorie valt deze functie vanaf dat moment onder de categorie OOP in plaats van OP.

MOVARE heeft ervoor gekozen om met ingang van 1 augustus 2015 eigen risicodragers te worden voor het Vervangingsfonds. Dit betekent dat MOVARE onderwijzend personeel en onderwijsondersteunend personeel met lesgevende taken (onderwijs- en klassenassistenten) ten behoeve van vervangingen in het kader van afwezigheid ziekte, ouderschapsverlof, studie en dergelijke zelf in dienst heeft (allen gerubriceerd onder de noemer "onderwijzend personeel").

3.3 Balans

Balans (getallen x € 1.000)	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
VASTE ACTIVA					
Immateriële vaste activa	-	-	-	-	-
Materiële vaste activa	4.924	6.216	7.090	6.055	6.025
Financiële vaste activa	-	-	-	-	-
TOTAAL VASTE ACTIVA	4.924	6.216	7.090	6.055	6.025
VLOTTENDE ACTIVA					
Voorraden	-	-	-	-	-
Vorderingen	3.978	5.095	3.386	3.386	3.386
Kortlopende effecten	-	-	-	-	-
Liquide middelen	11.885	12.708	10.564	10.712	11.310
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	15.863	17.803	13.950	14.098	14.696
TOTAAL ACTIVA	20.787	24.019	21.040	20.153	20.721

EIGEN VERMOGEN					
Algemene reserves	8.612	9.462	9.299	9.385	9.613
Bestemmingsreserve (publiek)	514	2.470	-	-	-
Bestemmingsreserve (privaat)	258	302	265	265	265
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	9.384	12.234	9.564	9.650	9.878
VOORZIENINGEN	3.727	4.072	2.991	2.018	2.358
LANGLOPENDE SCHULDEN	-	-	-	-	-
KORTLOPENDE SCHULDEN	7.676	7.713	8.485	8.485	8.485
TOTAAL PASSIVA	20.787	24.019	21.040	20.153	20.721

Een nadere beschouwing zal gegeven worden over de gerealiseerde cijfers 2019. Daar waar relevant zal stilgestaan worden bij de begrotingscijfers.

3.3.1 Materiële vaste activa

Ten opzichte van boekjaar 2018 (totaal investeringsbedrag M€ 1,1), laat het investeringsniveau in 2019 een substantiële stijging zien. Twee posten zijn hier debet aan; ICT en gebouwen.

In 2019 is een Europees aanbestedingstraject ICT-beheer afgerond en gegund. In het verlengde hiervan zijn in schooljaar 2019-2020 de nodige investeringen in hardware gedaan. Zowel in de realisatiecijfers 2019, als in de begroting 2020 is dit effect waarneembaar. De aanbesteding heeft in voorafgaande jaren tot uitgestelde investeringen geleid.

In 2019 zijn in basisschool Bleijerheide noodzakelijke bouwkundige verbeteringen doorgevoerd (k€ 189). Het betrof hier met name aanpassingen van de toiletruimtes. Voorheen liep de verbinding tussen onder- en bovenbouw via de toiletruimtes. Verder was de capaciteit van het aantal toiletten onvoldoende en bestond er geen scheiding tussen jongens en meisjes. Tot slot was er slecht één toilet voor personeel voorzien, die tevens gebruikt werd voor het uitvoeren van medische handelingen voor enkele leerlingen. Met het uitvoeren van beschreven verbeteringen voldoet het schoolgebouw, dat dateert uit 1974, aan huidige sanitaire normen. Voor de komende jaren zijn geen bouwkundige investeringen voorzien.

Vanaf boekjaar 2021 wordt een stabilisatie van de balanspositie materiële vaste activa verwacht. In de onderstaande tabel zijn de gerealiseerde en begrote investeringsbedragen opgenomen:

Investerings (getallen x € 1.000)	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2019	2020	2021	2022	2023
ICT	1.492	748	155	781	457
Inventaris	713	906	151	16	16
Motorvoertuig	-	13	-	-	-
Gebouwen	189	-	-	-	-
OLP	383	652	116	407	400
TOTAAL INVESTERINGEN	2.777	2.319	422	1.204	873

3.3.2 Eigen vermogen

Twee in 2018 gevormde bestemde reserves zijn in boekjaar 2019 volledig afgeboekt. Het gaat hier om reserves passend onderwijs en professionalisering. De reserve passend onderwijs (k€ 176) is ingezet ter gedeeltelijke dekking van kosten startklassen. De hiermee gemoeide kosten bedragen k€ 600 per schooljaar. Ter ondersteuning van beleid is een gedeelte van het resultaat 2018 bestemd voor extra inzet ten behoeve van professionalisering (k€ 124). Hier is een bedrag van k€ 996 gerealiseerd ten opzichte van een begroot bedrag van k€ 572; een overbesteding van k€ 424.

Op 11 december 2019 is het onderhandelaarsakkoord voor de nieuwe cao voor het primair onderwijs getekend. Hierin is onder andere afgesproken dat alle medewerkers per 1 januari 2020 een salarisverhoging van 4,5% krijgen. Daarnaast krijgen alle medewerkers in februari 2020 een eenmalige uitkering van 33% van het maandloon en een eenmalig bedrag van € 875 naar rato van de werktijdfactor. De cao loopt tot 1 november 2020. Ten aanzien van de administratieve afwikkeling heeft MOVARE richting PO-Raad de voorkeur uitgesproken om de baten en lasten die gemoeid zijn met de eenmalige uitkeringen te laten "matchen". Hierdoor zou worden voorkomen dat de baten in 2019 verantwoord zouden worden, terwijl de lasten die hier tegenover staan in 2020 geboekt zouden worden. De werkgroep Onderwijs van de Nederlandse Beroepsorganisatie van de Accountants (NBA) heeft echter besloten dat dit conform de jaarverslaggevingsvoorschriften niet mogelijk is. Derhalve is de volgende richtlijn geformuleerd. "De baten die samenhangen met de arbeidsvoorwaardelijke middelen 2019 en de bijzondere en aanvullende bekostiging, moeten volledig als baten worden verantwoord in 2019. En omdat de eenmalige uitkeringen worden uitgekeerd aan medewerkers die in januari 2020 in dienst zijn, moeten deze lasten worden verantwoord in 2020. Hierdoor zal het resultaat 2019, en daarmee de reserve per ultimo 2019, fors toenemen. Voor 2020 is het effect omgekeerd: dan worden wel de lasten van de eenmalige uitkeringen verantwoord, maar dus niet de bekostiging waarop die eenmalige uitkeringen zijn gebaseerd". MOVARE heeft besloten dit effect in de jaarrekening zichtbaar te maken als bestemde reserve. In geld gaat het om een bedrag van € 2.270.534.

Tot slot dient opgemerkt te worden dat de bestemde reserve GMR in de begroting staat opgenomen onder de noemer algemene reserve (stand per 31 december 2019 k€ 200).

3.3.3 Voorzieningen

Voor de uitgaven van groot onderhoud van gebouwen, wordt door MOVARE een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt. Het uitgangspunt hierbij is dat de stand van de voorziening per 31 december van enig jaar niet lager dan nul mag zijn. MOVARE maakt gebruik van een tijdelijke regeling, waarbij het voor de boekjaren 2018, 2019 en 2020 is toegestaan de jaarlijkse toevoegingen aan de voorziening groot onderhoud te bepalen op basis van het voorgenomen onderhoud gedurende de gehele planperiode op het niveau van het onderwijsspan, gedeeld door het aantal jaren waaruit deze planperiode bestaat. Er is afgesproken om een werkgroep te vormen (waar ook de PO-Raad in deelneemt), die als opdracht meekrijgt om te komen tot een verwerkingswijze die aansluit bij de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving én waarbij rekening wordt gehouden met onderwijssector specifieke aspecten. MOVARE is van mening dat voorkomen moet worden dat nieuwe interpretaties ten aanzien van de voorziening groot onderhoud leiden tot een toestroom van eigen vermogen naar de voorziening groot onderhoud.

3.4 Staat van baten en lasten

Staat van baten en lasten (getallen x € 1.000)	Realisatie 2018	Begroting 2019	Realisatie 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Vershil 2019 t.o.v. begroting	Vershil 2019 t.o.v. vorig jaar
BATEN								
Rijksbijdragen	71.604	68.632	76.286	72.655	72.908	72.700	7.654	4.682
Overige overheidsbijdragen en subsidies	322	349	304	244	249	249	-45	-18
Werk in opdracht van derden	-	-	-	-	-	-	-	-
Overige baten	1.000	749	1.359	964	1.106	1.076	610	359
TOTAAL BATEN	72.926	69.730	77.949	73.863	74.263	74.025	8.219	5.023
LASTEN								
Personeel	61.926	59.253	64.195	63.089	63.208	63.089	4.942	2.269
Afschrijvingen	1.254	1.245	1.325	1.415	1.457	1.233	80	71
Huisvesting	5.269	5.117	5.149	5.201	5.335	5.313	32	-120
Overige lasten	4.118	3.879	4.418	4.096	4.165	4.149	539	300
TOTAAL LASTEN	72.567	69.494	75.087	73.801	74.165	73.784	5.593	2.520
SALDO								
Saldo baten en lasten	359	236	2.862	62	98	241	2.626	2.503
Saldo financiële baten en lasten	-12	-5	-13	-11	-12	-12	-8	-1
Saldo buitengewone baten en lasten	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL RESULTAAT	347	231	2.849	51	86	229	2.618	2.502

Het resultaat is in 2019 veel hoger dan begroot. Dit komt door de eenmalig betaling in verband met de nieuwe cao. De kosten hiervan worden effectief in 2020 geboekt. Bij het opstellen van de begroting 2020 werd ervan uitgegaan dat de kosten in boekjaar 2019 verwerkt zouden worden. Zie ook de toelichting op de volgende bladzijde.

3.4.1 Analyse resultaat begroting en realisatie 2019

Zoals reeds werd beschreven in het hoofdstuk “planning- en control cyclus” is deze cyclus binnen MOVARE gekoppeld aan schooljaren. Ten behoeve van rapportages en de jaarrekening worden meerjaren schooljaarbegrotingen tot kalenderjaren geconsolideerd. Concreet betekent dit voor kalenderjaar 2019 dat de begroting is samengesteld uit de schooljaarbegrotingen 2018-2019 (voor 7/12 gedeelte) en het schooljaar 2019-2020 (5/12 gedeelte). De schooljaarbegroting 2018-2019 is in december 2017 tot stand gekomen en de schooljaarbegroting 2019-2020 in december 2018. Indien er sprake is van majeure wijzigingen in bekostiging en/of cao-aanpassingen, kan dit voor grote verschillen leiden tussen realisatie en begroting.

De regeling personele bekostiging voor een schooljaar wordt drie keer per jaar gepubliceerd. De eerste keer in april voorafgaand aan het schooljaar, de tweede keer in september gedurende het schooljaar en de derde, definitieve, regeling bekostiging personeel in september na afloop van het schooljaar. Dit maakt het begroten erg lastig. MOVARE kiest ervoor om de meest recente cao als uitgangspunt te nemen bij het begroten. Er wordt geen voorschot genomen op mogelijke cao-aanpassingen die in het verschiet liggen. Aan de bekostigingskant wordt met een regeling gerekend die aansluit bij de betreffende cao. Een regeling personele bekostiging met cao-loonruimte zou bijvoorbeeld budgetruimte suggereren die er in de praktijk niet zal zijn.

Op 11 december 2019 hebben de PO-Raad en de vakbonden een onderhandelaarsakkoord voor de nieuwe cao voor het primair onderwijs afgesloten. In het onderhandelaarsakkoord zijn de volgende afspraken gemaakt over looptijd en loonontwikkeling:

De cao heeft een looptijd van 1 maart 2019 tot 1 november 2020.

Met ingang van 1 januari 2020 worden de salarissen van alle medewerkers structureel verhoogd met 4,5%. Deze salarisverhoging werkt door in de bovenwettelijke uitkeringen.

In februari 2020 krijgen alle medewerkers die in januari 2020 in dienst waren, een eenmalige uitkering van 33% van het verhoogde maandloon van januari 2020.

In februari 2020 krijgen alle medewerkers die in januari 2020 in dienst waren, een eenmalige uitkering van € 875 naar rato van de werktijdfactor en diensttijd in januari.

Voor de interpretatie van de cijfers 2019 is het van belang om stil te staan bij de dekking van de gemaakte cao-

afspraken. De PO-Raad heeft hier onderstaande toelichting over gecommuniceerd, uitgesplitst naar de structurele loonsverhoging en de eenmalige uitkeringen.

Structurele loonsverhoging

De structurele loonsverhoging per 1 januari 2020 wordt gedekt uit de kabinetsbijdrage/indexering van de personele bekostiging van 2019 en 2020. Samengenomen leveren die jaren per saldo een structurele ruimte van 5,05%. Naast de structurele loonsverhoging is hierdoor ruimte voor de kosten van de herwaardering van de onderwijsondersteuners en directiefuncties.

Eenmalige uitkering 33%

De eenmalige uitkering van 33% van het nieuwe salaris, worden voor het grootste deel gedekt vanuit de kabinetsbijdrage/indexering van de personele bekostiging van 2019 die in dat jaar niet is gebruikt en voor een deel vanuit de overblijvende ruimte 2020 die ontstaat doordat de afspraak rondom onderwijsondersteunend personeel en directie pas ingaat per 1 augustus 2020.

Eenmalige uitkering € 875

De dekking van de eenmalige uitkering van € 875 euro (naar rato van de betrekkingsovervang) wordt gedekt vanuit het extra eenmalige geld dat het kabinet met het convenant aanpak lerarentekort beschikbaar heeft gesteld van de GPL. DUO heeft het geld in december 2019 uitgekeerd op basis van de leerlingenaantallen (€ 99,25 per leerling). MOVARE heeft besloten om het effect van de dekking eenmalige uitkeringen in de jaarrekening zichtbaar te maken als bestemde reserve. In geld gaat het om een bedrag van € 2.270.534. Samenvattend worden de belangrijkste verschillen tussen begroting en realisatie in geld toegelicht.

Rijksbijdrage

In totaal is de realisatie k€ 7.654 hoger dan begroot. Dit bestaat grotendeels uit de k€ 7.279 van de hogere bekostiging van OC&W. Deze hogere bekostiging wordt grotendeels veroorzaakt door indexering van de bekostiging en compensatie voor de gemaakte cao afspraken. De kosten voor de nieuwe CAO vallen in 2020. Daarnaast is k€ 375 meer ontvangen dan begroot van de samenwerkingsverbanden. Dit komt grotendeels doordat de samenwerkingsverbanden geld doorstorten naar de besturen als de reserve positie te hoog wordt.

Overige baten

De overige baten vallen hoger uit dan begroot. In de onderstaande tabel zijn de afwijkingen verwerkt:

Verhuur medegebruik	k€ 63
Detacheringsopbrengsten	k€ 141
Baten niet-subsidiabel	k€ 218
Inkomsten projecten	k€ 177
Overige baten	<u>k€ 11</u>
	k€ 610

De detacheringsopbrengsten zijn hoger uitgevallen door een niet begrote detachering van een directeur. De baten niet-subsidiabel bestaan uit ouderbijdragen voor schoolreisjes en dergelijke. In principe staan hier gelijkwaardige kosten tegenover. Niet bestede middelen worden als bestemde reserve op de balans verantwoord.

De overige baten vormen maar een klein deel van de bekostiging van MOVARE en zullen naar verwachting de komende jaren op hetzelfde niveau liggen.

Personeel

De overbesteding op de personele lasten wordt in de onderstaande tabellen toegelicht. Ontvangen uitkeringen UWV (in verband met zwangerschap) en door UWV vergoede transitiekosten, worden door ons onder de personeelskosten opgenomen als correctiepost, deze waren hoger dan verwacht. De bestuurskosten en overige personele kosten laten eveneens een onderbesteding zien.

De kosten nascholing zijn hoger uitgevallen als gevolg van het interen op de bestemde reserve naar aanleiding van de jaarrekening 2018. De reis- en verblijfkosten laten het effect zien van de uitruilregeling WKR. De kosten inhuur personeel kunnen tot slot gelabeld worden aan vervangingen en inhuur van expertise die niet binnen MOVARE voorhanden is.

Bruto lonen en salaris	k€ 2.744
Sociale lasten	k€ 25
Pensioenpremies	<u>k€ 1.351</u>
	k€ 4.120
Saldo vrijval en dotatie aan voorzieningen	k€ 121
Kosten nascholing	k€ 425
Reis- en verblijfkosten	k€ 321
Bestuurskosten	k€ 6 -/-
Kosten personeel niet in loondienst	k€ 1.253
Overige personele kosten	<u>k€ 151 -/-</u>
	k€ 1.963
Uitkeringen UWV	k€ 292 -/-
Uitkering transitievergoedingen	<u>k€ 849 -/-</u>
	k€ 1.141 -/-
Totaal	k€ 4.942

Overige lasten

De budgetoverschrijding van k€ 539 komt met name op het conto van inventaris en apparatuur (k€ 381 hoger dan begroot). Het betreft hier OLP verbruik en licenties.

3.4.2 Analyse resultaat realisatie 2018 en realisatie 2019

Het resultaat 2019 wordt vertekend door de in december 2019 door OCW beschikbaar gestelde middelen ter dekking van de eenmalige uitkeringen 2020. Na eliminatie van deze post bedraagt het resultaat 2019 k€ 578, tegenover k€ 347 in 2018. Evenals voorgaande jaren is MOVARE er in geslaagd om baten en lasten goed in evenwicht te houden.

Uiteraard zijn op grootboekrekeningniveau grote verschillen tussen de kalenderjaren. Aan de batenkant is de invloed van de regelingen bekostiging personeel en de referentiesystematiek van invloed, de verschillen in leerlingaantallen qua aantallen en verdeling over onder- en bovenbouw, mutaties in de gemiddelde personele lasten (GPL) en de gewogen gemiddelde leeftijd (GGL) en dergelijke. Aan de lastenkant is er sprake van hoeveelheidsverschillen in fte, periodieken, cao aanpassingen (in 2018 hogere salarisschalen voor leerkrachten en een salarisverhoging van 2,5% per 1 september 2018, eenmalige uitkering voor leraren in oktober van 42% over nieuw maandsalaris en voor alle medewerkers een eenmalige uitkering van € 750), het interen op bestemde reserves in 2019 en dergelijke.

In 2019 is de systematiek ten aanzien van de verdeling achterstandsmiddelen gewijzigd. Het ministerie van OCW verdeelt de onderwijsachterstandsmiddelen vanaf schooljaar 2019-2020 jaarlijks op basis van door het CBS berekende achterstandsscores per school. Door deze nieuwe berekening ontstaan herverdeeffecten tussen scholen. Dit effect wordt in drie jaren afgebouwd. Doordat een daling deels gecompenseerd wordt en groei grotendeels al betaald wordt, ontstaat hierdoor voor MOVARE een tijdelijk, positief, verschil. Een simulatiemodel van de PO-Raad laat overigens zien dat de nieuwe systematiek (indien geen rekening met de overgangsregeling gehouden wordt) k€ 369 nadeliger uitvalt voor MOVARE. Hierbij dient de kanttekening geplaatst te worden dat problematiek die ontstaat voor de berekening ten aanzien van asielzoekersscholen nog politieke aandacht heeft. Zo blijkt dat De Vlieger Hoensbroek onevenredig hard getroffen wordt door de regeling. Dit heeft wellicht een link met de taalschool aldaar.

3.4.3 Toekomstige ontwikkeling(en)

Zoals reeds in de inleiding werd beschreven, is het formuleren, evalueren en bijstellen van beleid onderdeel van de planning- en controlcyclus van MOVARE. Om beleidsvoornemens uit te kunnen voeren, wordt in de begroting, bovenschools, financiële ruimte gecreëerd. In de volgende tabel zijn bedragen opgenomen die ontleend zijn uit de meest recente meerjarenbegroting van MOVARE. Let wel, het gaat hier om schooljaren.

Beleid is allereerst gericht op het ondersteunen van initiatieven in het kader van passend onderwijs. Startklassen en de schakelklas worden vanaf schooljaar 2021-2022 duurzaam ingebed in de organisatie en gedekt uit de reguliere bekostiging. Professionalisering staat hoog op de agenda van MOVARE. Ook hier wordt jaarlijks gemiddeld een kleine k€ 300 voor gereserveerd.

Tot slot de post overige. Er is een bedrag bovenschools voorzien voor zij-instromers. Deze zij-instromers dalen geleidelijk in de reguliere schoolformatie in. De praktijk leert dat gaandeweg de begrotingsuitvoering toch regelmatig nieuw beleid geformuleerd wordt. Dit kan voortkomen uit veranderende omstandigheden en voortschrijdend inzicht. Om te voorkomen dat dit beleid pas vorm kan krijgen bij een volgende begrotingsronde, zijn bovenschools (onbestemde) middelen

gereserveerd ter ondersteuning hiervan; de vrije ruimte beleid. De slagkracht van de organisatie wordt hierdoor aanzienlijk vergroot.

De tabel:

Beleidsinitiatief (getallen x € 1)	Schooljaar 2020-2021	Schooljaar 2021-2022	Schooljaar 2022-2023	Schooljaar 2023-2024
Startklassen	600.000	0	0	0
Schakelklas	166.000	0	0	0
Outreached zorg	65.000	65.000	65.000	65.000
<i>Subtotaal passend onderwijs</i>	<i>831.000</i>	<i>65.000</i>	<i>65.000</i>	<i>65.000</i>
Kweekvijver	37.000	55.000	18.000	55.000
Zij-instromers (scholing)	28.000	28.000	18.000	18.000
Digitaal leerplatform	0	75.000	75.000	75.000
Professionele leercultuur	5.000	0	0	0
Teamontwikkeling	10.000	0	0	0
Beweging in leren (deeltijd versneld)	2.500	15.000	27.500	37.500
Onderwijscafe's	10.000	10.000	10.000	10.000
MOVARE bijeenkomsten	20.000	20.000	20.000	20.000
Strategische ontwikkelpunten	10.000	10.000	10.000	10.000
IB-talentpool	28.000	28.000	0	0
Maatwerk deeltijd PABO MBO	40.000	40.000	40.000	40.000
Voldoen aan opleidingseis IB	52.000	52.000	26.000	26.000
Gezamenlijke doorontwikkeling IB	5.000	5.000	5.000	5.000
<i>Subtotaal professionalisering</i>	<i>247.500</i>	<i>338.000</i>	<i>249.500</i>	<i>296.500</i>
Vrije ruimte beleid	84.000	300.000	350.000	350.000
Zij-instromers (formatie)	175.000	68.000	0	0
<i>Subtotaal overige</i>	<i>259.000</i>	<i>368.000</i>	<i>350.000</i>	<i>350.000</i>
Totaal beleid	1.337.500	771.000	664.500	711.500

3.5 Financiële positie

Om de financiële positie en het financieel beleid van de stichting te toetsen, wordt gebruik gemaakt van kengetallen met bijbehorende signaleringsgrenzen.

In de volgende tabel is een set kengetallen opgenomen, die gebaseerd is op de adviezen van de commissie Don, aangevuld met gangbare kengetallen op het gebied van vermogens- en budgetbeheer.

Opgemerkt moet worden dat de genoemde bandbreedtes voor het beoordelen van de financiële soliditeit geen harde normen zijn. Het zijn eerder signaleringsgrenzen die aanleiding kunnen geven voor een dialoog over de financiële positie van een instelling. Kengetallen zeggen weinig zonder de onderbouwing van het financiële beleid dat erachter schuil gaat.

VERMOGENSBEHEER			BUDGETBEHEER		
	Min	Max		Min	Max
+ Financieringsfunctie	n.v.t.	21%	Liquiditeit	0,50	1,50
+ Transactiefunctie	n.v.t.	9%	Rentabiliteit	0%	5%
+ Bufferfunctie	k€ 100	5%			
Kapitalisatiefactor	n.v.t.	35%			
Solvabiliteit	20%	n.v.t.			

In de tabel worden de kengetallen onderverdeeld in twee categorieën: vermogensbeheer en budgetbeheer. Bij het vermogensbeheer staat de vraag centraal wat de totale kapitaal- en vermogensbehoefte van de organisatie is. Bij het budgetbeheer gaat het om de vraag wat de capaciteit van de organisatie is om tegenvallers op de korte en middellange termijn op te vangen.

De kapitalisatiefactor geeft aan in hoeverre het beschikbare kapitaal in de organisatie doelmatig gebruikt wordt. De kapitaalbehoefte van de organisatie staat daarbij centraal. De wijze waarop dat kapitaal gefinancierd wordt, met eigen vermogen of met vreemd vermogen, geldt als een afweging die van secundair belang is. De kapitalisatiefactor bestaat uit drie componenten:

- Financieringsfunctie: benodigde liquiditeit voor de financiering van de vervanging van materiële vaste activa, exclusief gebouwen en terreinen.
- Transactiefunctie: benodigde transactieliquiditeit voor het voldoen van kortlopende schulden.
- Bufferliquiditeit: reserve liquiditeit voor het afdekken van (rest-)risico's.

De commissie Don heeft de onderstaande risico's aangemerkt als risico's die (voor een belangrijk deel) niet beheersbaar zijn en niet voorzien kunnen worden. Een opsomming van de posten die tot de zogenaamde bufferliquiditeit gerekend kunnen worden, zijn:

- Fluctuatie in leerlingenaantallen;
- Financiële gevolgen van arbeidsconflicten;
- Instabiliteit in de bekostiging;
- Onvolledige indexatie van de bekostiging.

Aan deze vier risico's wordt een algemeen "restrisico" toegevoegd. Dit restrisico omvat alle risico's die niet hoog genoeg (of onvoldoende kwantificeerbaar) zijn voor het berekenen van een individueel risicopercentage, maar die cumulatief wel een buffer rechtvaardigen.

De solvabiliteit geeft aan in hoeverre de organisatie aan haar verplichtingen op lange termijn kan voldoen. De solvabiliteit geeft inzicht in de wijze waarop de bezittingen, die op de actiefzijde van de balans staan, zijn gefinancierd; namelijk met eigen vermogen en/of vreemd vermogen.

De liquiditeit geeft aan in welke mate de organisatie aan haar verplichtingen op korte termijn kan voldoen. Een liquiditeit groter dan 1 wordt doorgaans als voldoende gekwalificeerd, omdat tegenover de binnenkort vervallende schulden van de organisatie ten minste evenveel vlottende activa staan (onder andere banktegoeden). Met andere woorden: er is sprake van een positief werkkapitaal; de organisatie hoeft niet vaste activa om te zetten in liquide middelen dan wel extra financiering aan te gaan om aan haar verplichtingen op korte termijn te voldoen.

De rentabiliteit geeft de verhouding aan tussen het exploitatieresultaat en de baten.

Naar aanleiding van de voorafgaande kengetallen kunnen nog enkele kanttekeningen geplaatst worden. Ten eerste is het van belang te vermelden dat bovenstaande kengetallen onderdeel zijn van de jaarrekening en daarmee gebaseerd zijn op een reeds afgesloten periode. Daardoor zijn ze niet meer dan een weergave van de situatie in het verleden. Bij de financiële onderbouwing van toekomstig onderwijsbeleid kunnen op het verleden gebaseerde kengetallen daarom niet leidend zijn maar hooguit een indicatieve, richtinggevende rol vervullen. Ten tweede zijn de betreffende kengetallen ontleend aan balansgegevens, die als momentopnamen getypeerd kunnen worden. Het is daarom van belang om de cijfers in een meerjarenperspectief te beschouwen, waardoor trends waargenomen kunnen worden. Ten derde betekent het overschrijden van signaleringsgrenzen niet automatisch dat geld uitgegeven moet worden. Er kunnen tal van specifieke redenen zijn waardoor kengetallen zich buiten de gestelde bandbreedtes bevinden. Goed financieel sturen betekent, ook als de kengetallen gunstig zijn, dat de besteding van middelen doelmatig moet zijn. Potverteren omdat kengetallen te hoog zijn, is hierbij niet evident.

De kengetallen voor MOVARE:

VERMOGENSBEHEER							
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
+ Financieringsfunctie	16,0%	15,4%	14,4%	14,2%	11,8%	10,7%	10,4%
+ Transactiefunctie	11,5%	11,5%	11,4%	11,5%	9,9%	10,5%	9,8%
+ Bufferfunctie	0,5%	1,2%	1,3%	2,8%	8,9%	7,3%	6,8%
Kapitalisatiefactor	27,9%	28,0%	27,1%	28,5%	30,6%	28,5%	27,1%
Solvabiliteit	49,2%	47,7%	47,9%	45,5%	50,9%	45,1%	48,0%

BUDGETBEHEER							
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017
Liquiditeit	1,76	1,73	1,66	1,64	2,31	2,07	2,01
Rentabiliteit	0,4%	0,3%	0,1%	0,1%	3,7%	0,5%	0,7%

In de onderstaande tabel zijn de berekeningsgrondslagen opgenomen van de kengetallen.

Financieringsfunctie	(financieringsbehoefte (55%) x cumulatieve aanschafwaarde overige materiële vaste activa) / totale baten inclusief rentebaten
Transactiefunctie	kortlopende schulden / totale baten inclusief rentebaten
Bufferfunctie	kapitalisatiefactor -/- transactiefunctie -/- financieringsfunctie
Kapitalisatiefactor	(balanstotaal -/- boekwaarde gebouwen en terreinen) / totale baten inclusief rentebaten
Solvabiliteit	eigen vermogen (exclusief voorzieningen) / balanstotaal
Liquiditeit	vlottende activa / vlottende passiva
Rentabiliteit	exploitatieresultaat / totale baten inclusief rentebaten

MOVARE hanteert twee beleidsuitgangspunten ten aanzien van de financiële ratio's, namelijk:

- Rentabiliteit meerjarenbegroting $\geq 0\%$.
- Bufferfunctie (de zogenaamde Don-normering) 5%.

In algemene zin beoordeelt MOVARE haar financiële positie als "gezond".

In boekjaar 2019 stijgt de buffer naar 8,9%. In de daaropvolgende begrotingsjaren daalt de buffer. De begrote buffer in 2023 bedraagt 0,5%; in geld k€ 344. Bij de ontwikkeling van de buffer na 2019 dienen twee kanttekeningen geplaatst te worden. Allereerst is de begroting tot stand gekomen op basis van inzichten die bij het opstellen voorhanden waren. Zo is de buffer in de meerjarenbegroting 2020-2023 voor boekjaar 2019 geprognosticeerd op 5,6%. Ten tweede wordt bij de financieringsfunctie gerekend met de cumulatieve aanschafwaarde overige materiële vaste activa. Bij het berekenen van het kengetal is geen rekening gehouden met het afstoten van niet meer in gebruik zijnde activa. Het gaat hierbij met name om ICT. Als gevolg van de aanbesteding ICT zijn er in 2019 en 2020 substantiële investeringen gedaan. Het vermoeden bestaat dat hierdoor eveneens een aanpassing dient plaats te vinden op de cumulatieve activa. Er is voor gekozen om deze actie uit te voeren na afronding van het implementatietraject ICT beheer (2de helft kalenderjaar 2020). Uiteraard zal dit een positief effect hebben op de betreffende kengetallen.

Bijlage 1: Overzicht MOVARE-scholen

MOVARE telde op 31 december 2019 in totaal 46 scholen met 52 locaties in 8 gemeenten. Het aantal leerlingen bedroeg op teldatum 1 oktober 2019 11.413 leerlingen (2018: 11.503).

Gemeente Brunssum	Plaats	Scholen op de kaart	Aantal leerlingen 2018	Aantal leerlingen 2019
Bs. De Vlindertuin	Treebeek	School op de kaart	326	320
OBS De Trampoline	Brunssum	School op de kaart	178	168
Bs. Meander	Brunssum	School op de kaart	224	232
Bs. De Opstap	Brunssum	School op de kaart	232	228
Bs. De Caleidoscoop	Brunssum	School op de kaart	255	246
Bs. Langeberg	Brunssum	School op de kaart	242	247
Bs. Titus Brandsma	Brunssum	School op de kaart	203	191
SBO De Boemerang	Brunssum	School op de kaart	109	95

Gemeente Heerlen	Plaats	Scholen op de kaart	Aantal leerlingen 2018	Aantal leerlingen 2019
OBS De Tovercirkel	Heerlen	School op de kaart	360	365
OBS De Droomboom	Heerlen	School op de kaart	289	289
Bs. Frans Postma	Heerlen	School op de kaart	202	190
Bs. De Ganzerik	Heerlen	School op de kaart	267	260
Bs. De Mheyster	Hoensbroek	School op de kaart	326	320
Bs. De Regenboog	Hoensbroek	School op de kaart	266	264
Bs. De Vlieger	Hoensbroek	School op de kaart	156	170
Taalschool De WereldDelen	Heerlen	School op de kaart	138	152
Bs. Gerardus Majella	Heerlen	School op de kaart	182	169
Bs. Wonderwijs	Hoensbroek	School op de kaart	308	306
Bs. Mijn Spoor	Heerlen	School op de kaart	235	218

Gemeente Landgraaf	Plaats	School op de kaart	aantal leerlingen 2018	aantal leerlingen 2019
OBS Wereldwijs	Landgraaf	School op de kaart	272	257
OBS De Speurneus	Landgraaf	School op de kaart	254	236
OBS Harlekijn	Landgraaf	School op de kaart	411	414
Bs. De Wegwijzer	Landgraaf	School op de kaart	345	354
Bs. 't Valder	Landgraaf	School op de kaart	223	213

Bs. An d'r Put	Landgraaf	School op de kaart	270	273
Bs. De Schatgraver	Landgraaf	School op de kaart	407	420
Bs. Op gen Hei	Landgraaf	School op de kaart	293	293
SBO De Wissel	Landgraaf	School op de kaart	103	103

Gemeente Kerkrade	Plaats	School op de kaart	aantal leerlingen 2019	aantal leerlingen 2019
OBS De Schatkist	Kerkrade	School op de kaart	158	157
Bs. Steltloper	Kerkrade	School op de kaart	311	313
Bs. De Schakel	Kerkrade	School op de kaart	263	246
Bs. Bleijerheide	Kerkrade	School op de kaart	233	213
Bs. De Spoorzoeker	Kerkrade	School op de kaart	359	343
Bs. De Blokkenberg	Kerkrade	School op de kaart	196	202
Bs. De Diabolo	Kerkrade	School op de kaart	210	210
Bs. De Doorkijk	Kerkrade	School op de kaart	334	347
Bs. De Veldhof	Eygelshoven	School op de kaart	343	357
Bs. St. Ursula	Kerkrade	School op de kaart	250	248
SBO Arcadia	Kerkrade	School op de kaart	152	147
SO/VSO St. Jan Baptist	Kerkrade	School op de kaart	166	173

Gemeente Simpelveld	Plaats	School op de kaart	aantal leerlingen 2018	aantal leerlingen 2019
Bs. Bocholtz	Bocholtz	School op de kaart	326	312
Bs. De Meridiaan	Simpelveld	School op de kaart	331	330

Gemeente Beekdaelen	Plaats	School op de kaart	aantal leerlingen 2018	aantal leerlingen 2019
Bs. Schinveld	Schinveld	School op de kaart	311	304
Bs. St. Jozef	Merkelbeek	School op de kaart	203	206

Gemeente Vaals	Plaats	School op de kaart	aantal leerlingen 2018	aantal leerlingen 2019
OBS De Robbedoes	Vaals	School op de kaart	171	192

Gemeente Sittard- Geleen	Plaats	School op de kaart	aantal leerlingen 2018	aantal leerlingen 2019
Bs. De Vlieger	Sittard	School op de kaart	118	120

Bijlage 2: Portefeuilleverdeling en nevenfuncties College van Bestuur per 31-12-2019

Portefeuilleverdeling:

drs. R.S.T. (Ryszard) Kruszel

- voorzitter;
- bedrijfsvoering;
- governance en medezeggenschap;
- scholen in de gemeenten Heerlen, Landgraaf, Simpelveld en Vaals.

J.P.G.M. (Kiki) Huijnen-Becks MLC

- lid/plaatsvervangend voorzitter;
- personeel, onderwijs en kwaliteit;
- scholen in de gemeenten Beekdaelen, Brunssum, Kerkrade en Sittard-Geleen.

Nevenfuncties (onbezoldigd)

drs. R.S.T. (Ryszard) Kruszel

- lid diverse regionale, provinciale en landelijke expertgroepen, commissies en samenwerkingsverbanden op het gebied van onderwijs, onderwijskwaliteit, ICT en innovatie, regie op verantwoorden en demografische ontwikkelingen:
  - lid expertgroep regie op verantwoorden en doelmatigheid;
  - lid expertgroep Onderwijskwaliteit;
  - lid expertgroep onderwijs innovatie en ICT;
  - lid denktank beroepsbeeld leerkracht;
  - lid PO-VO werkgroep onderwijs 10 tot 14 jarigen.

J.P.G.M. (Kiki) Huijnen-Becks MLC

- voorzitter algemeen bestuur Samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO Heerlen e.o.;
- bestuurslid Samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO Maastricht en Heuvelland;
- bestuurslid Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Westelijke Mijnstreek;
- bestuurslid Samenwerkingsverband Passend Onderwijs VO Parkstad;
- lid stuurgroep Opleiden in de school/de NieuwstePabo;
- voorzitter stuurgroep 'De Gezonde Basisschool van de toekomst';
- lid stuurgroep Onderwijs Provincie Limburg;
- lid platform Cultuur Educatie;
- lid cliëntenraad Vivantes Bunderhof (tot april 2019);
- lid Provinciaal bestuur Veldeke.

Bijlage 3: Samenstelling Raad van Toezicht per 31-12-2019

Naam: M.J. (Marjo) van Leen-Keuzenkamp
functie: voorzitter
commissie: Werkgeverszaken
beroep: DGA Wysiwyg Consultancy B.V.
relevante nevenfuncties: -
eerste benoeming: 2016

Naam: drs. K. (Karlijn) van der Graaf
functie: vice-voorzitter
commissie: Werkgeverszaken
beroep: bestuursadviseur Veiligheidsregio Zuid-Limburg
relevante nevenfuncties: voorzitter Raad van Toezicht Huis voor de Kunsten
tweede benoeming: 2016

naam: drs. (Karin) K.C.J. Straus
functie: lid
commissie: -
beroep: sr. consultant Rieken & Oomen
relevante nevenfuncties: lid RvC Rabobank Roermond - Echt, lid Provinciale Staten Limburg
eerste benoeming: 2017

naam L.H.J. (Lars) Valkenberg
functie: lid
commissie: Audit & Control
beroep: manager bedrijfsvoering bij L'Ortye Transport en Milieu
relevante nevenfuncties: -
eerste benoeming: 2018

naam J. (Hans) Vossen
functie: lid
commissie: Audit & Control
beroep: VP Finance DSM Innovation Center
relevante nevenfuncties: lid RvC Isobionics (tot 1/9/2019)
eerste benoeming: 2018

Bijlage 4: Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht (RvT) heeft als primaire taak toe te zien op het functioneren van MOVARE, met name op:

- naleving door het College van Bestuur van de wettelijke verplichtingen;
- het volgen van de Code Goed Bestuur in het primair onderwijs;
- de rechtmatige verwerving en de doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van de middelen die de stichting verkregen heeft;
- Het realiseren van de doelstellingen zoals vastgelegd in het strategisch beleidsplan;

Het CvB legt ieder jaar rekenschap af over het gevoerde beleid en ontwikkelingen door middel van het jaarplan, gebaseerd op het strategisch beleidsplan, en de kwartaalrapportages. Periodiek spraken de voorzitter van de RvT en leden van het CvB met elkaar over algemene beleidsaangelegenheden en ad hoc vraagstukken.

Vanwege het bereiken van de maximale benoemingstermijn heeft Karlijn van der Graaf per 31 december 2019 haar RvT-lidmaatschap beëindigd. Mevrouw Van der Graaf was, conform statuten, het RvT-lid dat ook het openbaar onderwijs vertegenwoordigde. Wij zijn haar erkentelijk voor haar inbreng op onder andere (openbaar) bestuurlijk vlak en als vice-voorzitter. Een positieve benadering van, vaak complexe, zaken was kenmerkend voor haar met vooral oog voor leerlingen en ouders. Zij wordt opgevolgd door Patrick Tummers, die via een open sollicitatieprocedure is geworven en na positief advies van de Colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten waarin MOVARE openbaar onderwijs verzorgt, benoemd. Karin Straus wordt vice-voorzitter.

De RvT kende in 2019 de volgende samenstelling:

- mw. M.J. Keuzenkamp, voorzitter;
- mw. drs. K. van der Graaf, vice-voorzitter (lid tot en met 31 december);
- mw. drs. K.C.J. Straus;
- hr. L. Valkenberg;
- hr. H. Vossen.

Ter voorbereiding op de besluitvorming door de RvT zijn twee commissies ingesteld: Commissie Werkgeverschap en Commissie Audit & Control.

Op 26 maart heeft de RvT besloten over te gaan tot de volgende benoemingen:

- lid commissie Werkgeverschap: mevrouw Van der Graaf;
- voorzitter commissie Audit & control: de heer Vossen;
- RvT-lid na overleg met bisschop/bisdom Roermond (conform statuten): de heer Valkenberg.

Na verkregen positief advies van de GMR en op advies van de RvT-commissie Werkgeverschap, dat op 12 juni jl. een gesprek voerde met beide CvB-leden, is de RvT op 18 juni overgegaan tot herbenoeming per 15 augustus 2019 van het CvB, Ryszard Kruszel en Kiki Huijnen-Becks.

De RvT en het CvB vergaderden in 2019 zeven maal in gezamenlijkheid, te weten op 26 februari (themabijeenkomst Beleidsplan 2019-2023, onderdeel 'ouderbetrokkenheid'), 26 maart (m.n. strategisch beleidsplan 2019-2023), 14 mei, 18 juni, 10 september, 5 november en 10 december.

Leden van de RvT voerden daarnaast in wisselende frequentie voorbereidend overleg met het CvB in daartoe samengestelde commissies.

Op de navolgende RvT-vergaderingen zijn onder andere de volgende besluiten genomen:

- 11-12-2018 goedkeuring begroting 2019 en meerjarenbegroting 2019 t/m 2022;
- 14-05-2019 goedkeuring strategisch beleidsplan 2019-2023;
- 18-06-2019 goedkeuring jaarverslag 2019;
- 11-12-2019 goedkeuring managementstatuut.

Tijdens de vergaderingen is niet alleen van gedachten gewisseld met het CvB en de medewerkers van het bestuursbureau, maar vooral ook tijdens de totstandkoming van het strategisch beleidsplan met schooldirecteuren, IB'ers, leerkrachten en een vertegenwoordiging van de ouders.

Doorgaans bezoekt de RvT in april en november een school. Vanwege de extreme warmte is het voor april geplande schoolbezoek komen te vervallen. Op 5 november is een nieuwbouw school van MOVARE bezocht, waarbij een nieuw

onderwijsconcept getoond en toegelicht. De RvT-leden hebben dit bezoek als zeer inspirerend ervaren. Een RvT-delegatie was ook aanwezig bij de informele presentatie van het nieuwe strategisch beleidsplan op 14 juni.

Op 14 mei en 29 oktober heeft de RvT een gesprek gevoerd met de GMR om zich te kunnen vergewissen van de wijze waarop de medezeggenschap op stichtingsniveau functioneert. De RvT heeft daarbij vastgesteld dat sprake is van een professionele verstandhouding waarin met wederzijds vertrouwen wordt samengewerkt.

De RvT spreekt haar waardering uit naar alle medewerkers van MOVARE, de medezeggenschapsorganen en de externe stakeholders voor de geleverde bijdrage aan de behaalde resultaten en ontwikkelingen van MOVARE in 2019. Wij zijn het CvB zeer erkentelijk voor de wijze waarop het hier sturing aan heeft gegeven.

Kerkrade, 26 mei 2020.

Namens de Raad van Toezicht,

Marjo Keuzenkamp
voorzitter

Jaarrekening

Financiële positie

Voor de analyse van de financiële positie dient de volgende opstelling, die is gebaseerd op de gegevens uit de onderstaande balansen.

	31-12 2019		31-12 2018	
	x € 1.000	%	x € 1.000	%
Activa				
Materiële vaste activa	6.216	26%	4.924	24%
Financiële vaste activa	0	0%	0	0%
Vorderingen	5.095	21%	3.978	19%
Liquide middelen	12.709	53%	11.885	57%
	24.020	100%	20.787	100%
Passiva				
Eigen vermogen	12.234	51%	9.385	45%
Voorzieningen	4.073	17%	3.727	18%
Kortlopende schulden	7.713	32%	7.676	37%
	24.020	100%	20.787	100%

Resultaat

Het resultaat over 2019 bedraagt € 2.849.646 tegenover € 346.480 in 2018. De totstandkoming van de resultaten is in de onderstaande tabel weergegeven.

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Baten			
(Rijks)bijdragen OCW	76.286	68.632	71.604
Overige overheidsbijdragen	304	349	322
Overige baten	1.359	749	1.000
Totaal baten	77.949	69.730	72.926
Lasten			
Personele lasten	64.195	59.253	61.926
Afschrijvingen	1.325	1.245	1.254
Overige lasten	9.567	8.996	9.387
Totaal lasten	75.087	69.494	72.567
Saldo baten en lasten	2.862	235	359
Financiële baten en lasten			
Financiële baten en lasten	-13	-5	-12
Resultaat baten en lasten	2.849	231	347

Kengetallen

Met de kengetallen kan de financiële situatie van de stichting worden beoordeeld en gemeten. De kengetallen geven de situatie op 31 december weer. Er is sprake van een momentopname.

	2019	2018
Liquiditeit <i>(vlottende activa / kortlopende schulden)</i>	2,31	2,07
Solvabiliteit <i>eigen vermogen (excl. voorzieningen) / totaal passiva * 100%</i>	50,93	45,15
Solvabiliteit 2 <i>(eigen vermogen (incl. voorzieningen) / totaal passiva * 100%)</i>	67,89	63,08
Rentabiliteit <i>(saldo gewone bedrijfsvoering / totale baten * 100%)</i>	3,65	0,48
Weerstandvermogen <i>(eigen vermogen -/- materiële vaste activa) / totale rijksbijdragen * 100%</i>	7,89	6,23
Kapitalisatiefactor <i>(balanstotaal -/- bw geb. & terr.) / totaal baten + fin. baten) * 100%</i>	30,55	28,48
Personele lasten / totale lasten	85,49	85,34
Materiële lasten / totale lasten	14,51	14,66

B1 Grondslagen voor de jaarrekening

Algemene toelichting

Activiteiten

Onderwijsstichting MOVARE is (ultimo verslagjaar) het bevoegd gezag van 46 scholen in de gemeenten Brunssum, Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Onderbanken, Schinnen, Simpelveld, Sittard-Geleen, Stein en Vaals. Dit zijn 41 'reguliere' basisscholen, 1 taalschool, 3 scholen voor speciaal basisonderwijs en 1 school voor speciaal (voortgezet) onderwijs. MOVARE kent katholiek, oecumenisch, protestants-christelijk, algemeen bijzonder en openbaar onderwijs. Eén basisschool biedt Jenaplanonderwijs aan.

Continuïteit

Het eigen vermogen van Onderwijsstichting MOVARE bedraagt per 31 december 2019 € 12.234.175 positief. De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van de stichting.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijffnummer handelsregister

Onderwijsstichting MOVARE is feitelijk gevestigd op Heyendallaan 55B, 6464 EP te Kerkrade en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 14083755.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van MOVARE zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien

het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van MOVARE of de moedermaatschappij van MOVARE en nauwe verwanten zijn verbonden partijen. Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

Algemene grondslagen

Algemeen

De (geconsolideerde) jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de richtlijnen van de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs (RJO), de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen. Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Leasing

Bij de stichting kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de stichting ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Leasebetalingen worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de winst-en-verliesrekening over de looptijd van het contract.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

ACTIVA

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten of vervaardigingsprijs onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar betreffende paragraaf.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

De activeringsgrens is gesteld op € 1.000 (2018: € 1.000).

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de bedrijfsgebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

Vlottende activa

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie.

Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

PASSIVA

Eigen vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht. De algemene reserve wordt beschouwd als publieke middelen.

Voorzieningen

Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Pensioenvoorzieningen worden gewaardeerd op basis van actuariële grondslagen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Pensioenvoorziening

De stichting heeft één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling welke wordt gefinancierd door afdrachten aan pensioenuitvoerders, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

De stichting heeft geen verplichtingen tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van tekorten bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Daarom zijn alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord in de jaarrekening.

Per 31 december 2019 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 97,8%.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de blijfkans. Bij het contant maken is disconteringsvoet van 1% (2018: 1%) gehanteerd. Met een overlijdensrisico is, gezien de geringe invloed op de voorziening, geen rekening gehouden.

Voorziening groot onderhoud gebouwen

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt. MOVARE maakt gebruik van de tijdelijke regeling waarbij het voor de boekjaren 2018 en 2019 is toegestaan de jaarlijkse toevoegingen aan de voorziening groot onderhoud te bepalen op basis van het voorgenomen groot onderhoud gedurende de gehele planperiode van het groot onderhoud op het niveau van het onderwijsspan, gedeeld door het aantal jaren waaruit deze planperiode bestaat.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

In de cao 2018-2019 is een persoonlijk budget opgenomen van 40 uur voor elke medewerker en een aanvullend budget van 130 uur voor medewerkers vanaf 57 jaar. Deze uren kunnen ook gespaard worden. Het bevoegd gezag heeft een inschatting gemaakt in hoeverre gespaarde uren tot uitgaven zullen gaan leiden. Voor deze inschatting is een voorziening opgenomen, welke is gevormd tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen. Bij het contant maken is een disconteringsvoet van 1% gehanteerd.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening vanwege loondoorbetaling bij ziekte wordt gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend of geheel niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. In deze voorziening zijn tevens begrepen eventuele ontslagvergoedingen te betalen aan deze personeelsleden. De voorziening loondoorbetaling bij ziekte wordt opgenomen tegen de nominale waarde van de verwachte loondoorbetalingen gedurende het dienstverband.

Voorziening WW-uitkering

Op basis van richtlijn 271 van de Raad voor de Jaarverslaggeving is een voorziening opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij werkloosheid van personeelsleden. De voorziening is opgenomen tegen de nominale waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte kans op werkelijke uitkering. De werkelijke uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor bepaling van het resultaat

Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop ze betrekking hebben.

BATEN

(Rijks)bijdragen OCW

Onder de Rijksbijdragen OCW/EZ worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie OCW/EZ. Tevens worden hier de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van de Rijksbijdrage verantwoord.

De ontvangen (normatieve) Rijksbijdragen en de niet geormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden volledig verwerkt als baten in de staat van baten en lasten, waarop de toekenning betrekking heeft.

Geormerkte OCW-subsidies met een vrij besteed overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waarvoor nog geen activiteiten zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoordt in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door de Gemeente, Provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW/EZ, Gemeenten, Provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

LASTEN

Personele lasten

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pensioenen

Onderwijsstichting MOVARE heeft alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. Mutaties in de pensioenvoorziening worden ook in de winst-en-verliesrekening verwerkt. Zie ook de grondslagen voor waardering van activa en passiva, bij Pensioenvoorziening.

Afschrijvingen materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

Bedrijfsgebouwen en terreinen	30 jaar
Inventaris en apparatuur	5 tot 20 jaar
ICT	3 tot 10 jaar
Leermiddelen / Test-o-theek	8 tot 15 jaar
Vervoermiddelen	5 jaar

FINANCIËLE BATEN EN LASTEN

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

Financiële instrumenten en risicobeheersing

Prijrisico

Onderwijsstichting MOVARE loopt risico's ten aanzien van de waardering van effecten, opgenomen onder financiële vaste activa en effecten, opgenomen onder vlottende activa. De stichting beheerst het marktrisico door stratificatie aan te brengen in de portefeuille, en limieten te stellen. In 2017 zijn alle effecten afgestoten en is gekozen om te Schatkistbankieren.

Rente- en kasstroomrisico

Onderwijsstichting MOVARE loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder financiële vaste activa, effecten en liquide middelen) en rentedragende langlopende en kortlopende schulden (waaronder schulden aan kredietinstellingen).

Voor vorderingen en schulden met variabele renteafspraken loopt Onderwijsstichting MOVARE risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden loopt Onderwijsstichting MOVARE risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente.

Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot afdekking van het renterisico gecontracteerd.

B2 Balans per 31 december 2019 (na resultaatbestemming)

	2019 x € 1	2018 x € 1
<u>Vaste Activa</u>		
Materiële vaste activa		
Gebouwen en terreinen	204.293	18.510
Inventaris en apparatuur	4.571.501	3.416.190
Overige materiële vaste activa	1.439.772	1.489.695
	6.215.566	4.924.395
Financiële vaste activa		
Effecten	0	0
	0	0
<u>Vlottende activa</u>		
Vorderingen		
Debiteuren	408.248	203.874
Ministerie van OCW	3.431.122	3.382.542
Overige vorderingen en overlopende activa	1.256.030	391.283
	5.095.400	3.977.699
Liquide middelen		
Kas	7.099	8.547
Tegoeden op bank- en girorekeningen	195.582	181.717
Schatkistbankieren	12.505.899	11.694.696
	12.708.580	11.884.960
TOTAAL ACTIVA	24.019.545	20.787.054
Eigen vermogen		
Algemene reserve	9.462.018	8.612.009
Bestemmingsreserves publiek	2.470.290	514.413
Bestemmingsreserves privaat	301.867	258.107
	12.234.175	9.384.529
Vorzieningen		
Onderhoudsvoorziening	2.705.015	2.477.632
Personele voorzieningen	1.367.501	1.249.342
	4.072.516	3.726.974
Kortlopende schulden		
Crediteuren	1.006.090	1.067.779
Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.497.071	2.629.657
Schulden terzake van pensioenen	1.003.636	805.386
Overige kortlopende schulden	447.665	830.446
Overige overlopende passiva	2.758.392	2.342.283
	7.712.854	7.675.551
TOTAAL PASSIVA	24.019.545	20.787.054

B3 Staat van baten en lasten 2019

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
	x € 1	x € 1	x € 1
Baten			
(Rijks)bijdragen OCW	76.285.999	68.631.837	71.603.972
Overige overheidsbijdragen	304.183	349.140	322.289
Overige baten	1.359.065	748.564	999.889
Totaal baten	77.949.247	69.729.541	72.926.150
Lasten			
Personele lasten	64.194.600	59.253.032	61.926.122
Afschrijvingen	1.325.058	1.245.070	1.254.365
Huisvestingslasten	5.148.905	5.116.569	5.269.409
Overige lasten	4.418.060	3.879.562	4.117.411
Totaal lasten	75.086.623	69.494.233	72.567.307
Saldo baten en lasten	2.862.624	235.308	358.843
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	0	0	0
Financiële lasten	12.978	4.625	12.363
Totaal financiële baten en lasten	-12.978	-4.625	-12.363
Resultaat baten en lasten	2.849.646	230.683	346.480

B4 Kasstroom 2019

	2019		2018	
	x € 1	x € 1	x € 1	x € 1
<u>Kasstroom uit operationele activiteiten</u>				
Saldo baten en lasten		2.862.624		358.843
Aanpassing voor:				
- Resultaat verkoop materiële vaste activa	154.507		59.191	
- Afschrijvingen	1.331.132		1.244.070	
- Mutaties voorzieningen	345.542		761.263	
		1.831.182		2.064.524
Verandering in vlottende middelen				
- Vorderingen	-1.117.701		292.838	
- Kortlopende schulden	37.303		869.385	
		-1.080.398		1.162.223
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		3.613.408		3.585.590
Ontvangen interest	0		0	
Betaalde interest	-12.978		-12.363	
		-12.978		-12.363
Totaal operationele activiteiten		3.600.430		3.573.227
<u>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>				
Investering in materiële vaste activa	-2.776.810		-1.117.174	
Desinvestering in financiële vaste activa	0		0	
		-2.776.810		-1.117.174
Totaal investeringsactiviteiten		-2.776.810		-1.117.174
Mutatie liquide middelen		823.620		2.456.053
Beginstand liquide middelen	11.884.960		9.428.907	
Mutatie liquide middelen	823.620		2.456.053	
Eindstand liquide middelen		12.708.580		11.884.960

B5 Toelichting op de onderscheiden posten van de balans per 31 december 2019

ACTIVA

Vaste activa

	31-12 2019	31-12 2018
	x € 1	x € 1
1.2 Materiële vaste activa		
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	204.293	18.510
Inventaris en apparatuur	4.571.501	3.416.190
Overige materiële vaste activa	1.439.772	1.489.695
	6.215.566	4.924.395

	Bedrijfsgeb. en terreinen	Inventaris en apparatuur	Overige materiële vaste activa	Totaal
Boekwaarde				
31-12-2018				
Aanschafwaarde	87.900	8.183.739	5.940.024	14.211.663
Cumulatieve afschrijvingen	-69.390	-4.767.549	-4.450.329	-9.287.268
	18.510	3.416.190	1.489.695	4.924.395

Mutaties

Investerings	189.237	2.204.458	383.115	2.776.810
Afschrijvingen	-3.454	-925.473	-402.205	-1.331.132
Desinvesteringen	0	-127.991	-31.469	-159.460
Afschrijvingen desinvesteringen	0	4.317	636	4.953
	185.783	1.155.311	-49.923	1.291.171

Boekwaarde

31-12-2019

Aanschafwaarde	277.137	10.260.206	6.291.670	16.829.013
Cumulatieve afschrijvingen	-72.844	-5.688.705	-4.851.898	-10.613.447
	204.293	4.571.501	1.439.772	6.215.566

Afschrijvingspercentages:	
Bedrijfsgebouwen en -terreinen	30 jaar
Inventaris en apparatuur	5 tot 20 jaar
Inventaris en apparatuur - ICT	3 tot 10 jaar
Overige materiële vaste activa - Leermiddelen	8 tot 15 jaar
Overige materiële vaste activa - Vervoermiddelen	5 jaar

Flottende activa

	31-12 2019	31-12 2018
	x € 1	x € 1
1.5 Vorderingen		
Debiteuren	408.248	203.874
Ministerie van OCW	3.431.122	3.382.542
<i>Overige vorderingen</i>		
Overige subsidies gemeente inzake huisvesting	34.972	23.380
Gemeente overige	30.080	35.480
Aegon WGA-verzekering	14.634	16.254
Transitievergoeding bij langdurig ziekte	849.503	0
Totaal overige vorderingen	929.189	75.114
De voorziening dubieuze debiteuren bedraagt € 0 (2018: € 0), deze is gesaldeerd opgenomen met de post debiteuren.		
<i>Overige overlopende activa</i>		
Vooruitbetaalde kosten	214.157	300.581
Debiteuren transitoria	112.684	15.588
Totaal overige overlopende activa	326.841	316.169
Totaal vorderingen	5.095.400	3.977.699

	31-12 2019	31-12 2018
	x € 1	x € 1
1.7 Liquide middelen		
Kas	7.099	8.547
Tegoeden op Rabobank	195.582	181.717
Schatkistbankieren	12.505.899	11.694.696
	12.708.580	11.884.960

PASSIVA

2.1 Eigen vermogen	31-12	31-12
	2019	2018
	x € 1	x € 1
Algemene reserve	9.462.018	8.612.009
Bestemmingsreserve	2.772.157	772.520
	12.234.175	9.384.529

	Saldo 31-12-2018	Bestemmings- resultaat	Saldo 31-12-2019
<i>Algemene reserve</i>	8.612.009	850.009	9.462.018
<i>Bestemmingsreserve publiek</i>			
- GMR	214.084	-14.328	199.756
- Passend onderwijs	176.304	-176.304	0
- Professionalisering	124.025	-124.025	0
- CAO aanpassing	0	2.270.534	2.270.534
<i>Bestemmingsreserve privaat</i>			
- Niet-subsidiabel	258.107	43.760	301.867
Totaal bestemmingsreserve	772.520	1.999.637	2.772.157
Totaal Eigen vermogen	9.384.529	2.849.646	12.234.175

De verdeling van het exploitatiesaldo over 2019 is vooruitlopend op de goedkeuring door het bestuur al in de jaarrekening verwerkt.

Overeenkomstig met de wettelijke bepalingen is het positieve resultaat ad € 2.849.646 over 2019 toegevoegd aan de reserve, waarvan € 850.009 ten gunste van de algemene reserve, € 14.328 ten laste van de bestemmingsreserve publiek (GMR), € 176.304 ten laste van de bestemmingsreserve publiek passend onderwijs, € 124.025 ten laste van de bestemmingsreserve publiek professionalisering, € 2.270.534 ten gunste van de bestemmingsreserve cao aanpassing en € 43.760 ten gunste van de bestemmingsreserve niet-subsidiabel.

- De bestemmingsreserve GMR is bedoeld ter dekking van toekomstige lasten bij de GMR van Onderwijsstichting MOVARE.
- De bestemmingsreserve passend onderwijs is gevormd om onderwijskundige projecten, die een extra investering vragen, in de toekomst mogelijk te maken.
- De bestemmingsreserve professionalisering is gevormd ter ondersteuning van initiatieven die voortvloeiën uit het Strategisch Beleidsplan MOVARE.
- De bestemmingsreserve cao aanpassing is gevormd ter dekking van de éénmalige uitkering in februari 2020 als gevolg van de nieuwe cao.
- De bestemmingsreserve niet subsidiabel is bedoeld om de kosten van toekomstige buitenschoolse activiteiten op te vangen.

2.2 Voorzieningen	Saldo	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Saldo
	31-12-2018	2019	2019	2019	31-12-2019
	x € 1	x € 1	x € 1	x € 1	x € 1
Onderhoudsvoorziening	2.477.632	1.114.768	887.385	0	2.705.015
Personele voorziening					
Voorziening jubilea	864.241	144.137	119.779	0	888.599
Voorziening duurzame inzetbaarheid	181.484	52.220	0	0	233.704
Voorziening langdurig zieken	176.981	120.572	116.807	0	180.746
Voorziening WW-uitkeringen	26.636	64.452	26.636	0	64.452
Totaal voorzieningen	3.726.974	1.496.149	1.150.607	0	4.072.516

De voorziening groot onderhoud dient ter gelijkmatige verdeling van lasten voor groot onderhoud van gebouwen en wordt bepaald op basis van de te verwachten kosten over een reeks jaren. De voorziening is bepaald in overeenstemming met het meerjaren onderhoudsplan (MOP) waarin de te verwachten uitgaven voor groot onderhoud voor de periode 2019 tot en met 2042 zijn opgenomen voor de schoolgebouwen van MOVARE. Het uitgevoerde onderhoud wordt ten laste van deze voorziening gebracht.

De voorziening voor jubilea is gebaseerd op:

- Leefstijd per medewerker.
- Gehele personeelsbestand.
- Jaren dienstverband onderwijsbranche per medewerker.
- Omvang dienstbetrekking.
- Jubileum bij 25- jarig 50% gratificatie, bij 40- jarige diensttijd 100%.
- Gratificatie is gebaseerd op het bruto maandsalaris per medewerker rekeninghoudend met een verdisconteringsvoet van 1% (2018: 1%) en rekeninghoudende met een loonindexering van 0%, omdat het salarisniveau op het huidige peil gehandhaafd blijft.
- Er is rekening gehouden met een blijfkans, maar niet met een overlijdensrisico.

Er is een voorziening gevormd voor de verplichting inzake de gespaarde uren duurzame inzetbaarheid in het kader van ouderenverlof.

De voorziening langdurig zieken wordt gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend of geheel niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. In deze voorziening zijn tevens begrepen eventuele ontslagvergoedingen te betalen aan deze personeelsleden. De voorziening loondoorbetaling bij ziekte wordt opgenomen tegen de nominale waarde van de verwachte loondoorbetalingen gedurende het dienstverband.

De voorziening WW-uitkeringen is opgenomen tegen de nominale waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte kans op werkelijke uitkering. De werkelijke uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Onderverdeling voorzieningen	Kortlopend deel < 1 jaar x € 1	Langlopende deel > 1 jaar x € 1	Totaal x € 1
Onderhoudsvoorziening	2.608.983	96.032	2.705.015
Personele voorzieningen			
Voorziening jubilea	41.381	847.218	888.599
Voorziening duurzame inzetbaarheid	0	233.704	233.704
Voorziening langdurig zieken	180.746	0	180.746
Voorziening WW-uitkeringen	64.452	0	64.452
Totaal voorzieningen	2.895.562	1.176.954	4.072.516

De voorzieningen voor onderhoud, langdurig zieken en WW uitkeringen hebben een overwegend kort karakter van 1 jaar. Jubilea en duurzame inzetbaarheid hebben overwegend een langlopend karakter van langer dan 1 jaar.

2.4 Kortlopende schulden	31-12 2019 x € 1	31-12 2018 x € 1
Crediteuren	1.006.090	1.067.779
Belastingen en premies sociale verzekeringen	2.497.071	2.629.657
Schulden terzake van pensioenen	1.003.636	805.386
Overige kortlopende schulden	447.665	830.446
Overlopende passiva	2.758.392	2.342.283
	7.712.854	7.675.551
Specificatie overige kortlopende schulden		
Overige subsidie gemeente	102.488	176.130
Overige projecten	240.778	459.515
Nog te betalen salaris	104.399	194.801
	447.665	830.446
Specificatie overlopende passiva		
OCW kortlopende schuld / verr. uitkeringskosten	19.073	103.644
Vooruitontvangen bedragen	61.927	0
Vakantiegeld reservering	2.065.730	1.957.172
Crediteuren transitoria	611.662	281.467
	2.758.392	2.342.283

Model G Geormerkte doelsubsidies OCW

Bestuur: 41516

G1. Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a)

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	De prestatie is ultimo verslagjaar, conform de beschikking	
	Kenmerk	Datum			geheel uitgevoerd	nog niet geheel uitgevoerd
Regeling lerarenbeurs 2009-2019	DL/B/110284	20-08-2018	€ 129.770,86	€ 129.770,86	X	
Regeling lerarenbeurs 2009-2019	DL/B/110284	13-08-2019	€ 101.126,04	€ 101.126,04		X
Leraar Ontwikkel Fonds	P0779628	29-09-2015	€ 70.323,70	€ 70.323,70	X	
Subsidie gelijke kansen in het ond.	WJZ/8557	20-12-2017	€ 108.198,00	€ 108.198,00		X
Regionale samenwerking kansen-gelijkelijkheid in het onderwijs	GK019008	30-09-2019	€ 140.000,00	€ 70.000,00		X
			<u>€ 549.418,60</u>	<u>€ 479.418,60</u>		

G2. Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule (Regeling ROS art. 13, lid 2 sub b)

G2.A. Aflopend ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	te verrekenen ultimo verslagjaar	
	Kenmerk	Datum			Totale kosten	Totale kosten

G2.B. Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van de toewijzing	Saldo 01-01-2019	Ontvangen in verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Saldo nog te besteden
	Kenmerk	Datum					

B6 Niet uit de balans blijvende verplichtingen en activa

Huurverplichting

Dit betreft de huur van de kantoorruimte te Kerkrade voor het MOVARE-bureau.
De jaarlijkse huurlast bedraagt circa € 92.763. Het huurcontract loopt tot en met 1 juni 2021 en is per deze datum opgezegd.
De resterende huurverplichting bedraagt op 31 december 2019 € 131.414.

Leaseverplichting

Ten aanzien van de multifunctionals is een operational lease overeenkomst afgesloten van 1 april 2019 tot en met 31 maart 2024.
De jaarlijkse huurlast bedraagt € 128.544
De resterende verplichting bedraagt per 31 december 2019 nog 51 maand termijnen zijnde € 546.312.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen relevante gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

B7 Overzicht verbonden partijen

- Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Maastricht & Heuvelland - Stichting - Code 4
- Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Heerlen e.o. - Stichting - Code 4
- Samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO Westelijke Mijnstreek - Stichting - Code 4

B8 Toelichting op de onderscheiden van de staat van baten en lasten 2019

BATEN

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
	x € 1	x € 1	x € 1
3.1 (Rijks)bijdragen Ministerie van OCW			
Rijksbijdrage Ministerie van OCW	73.155.073	65.870.257	68.456.170
Overige subsidies Ministerie van OCW	123.062	128.792	145.730
Rijksbijdragen SWV	3.007.864	2.632.788	3.002.072
	<u>76.285.999</u>	<u>68.631.837</u>	<u>71.603.972</u>
3.2 Overige overheidsbijdragen			
Gemeentelijke bijdragen	304.183	349.140	322.289
	<u>304.183</u>	<u>349.140</u>	<u>322.289</u>
3.5 Overige baten			
Verhuur onroerende zaken	315.296	252.201	262.492
Detachering personeel	260.117	119.193	170.674
Baten niet-subsidiabel	219.049	0	126.981
Inkomsten overige projecten	474.200	298.451	289.374
Overige baten	90.403	78.720	150.368
	<u>1.359.065</u>	<u>748.564</u>	<u>999.889</u>

LASTEN

4.1 Personele lasten	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
	x € 1	x € 1	x € 1
Brutolonen en salaris	44.776.264	42.032.237	43.749.424
Sociale lasten	6.002.341	6.823.922	6.068.240
Premie participatiefonds	1.717.328	922.041	2.061.579
Premie vervangingsfonds	87.248	36.180	81.465
Pensioenlasten	7.456.845	6.106.014	6.020.892
Lonen en salarissen	60.040.027	55.920.394	57.981.600
Vrijval jubilea	0	117.000	225.380
Dotatie jubilea	144.137		0
Dotatie voorziening duurzame inzetbaarheid	52.219	0	10.657
Dotatie langdurig zieken	3.766	0	176.981
Dotatie WW-uitkeringen	37.816	0	26.636
Cursuskosten	996.150	571.615	693.765
Reis- en verblijfkosten	463.911	142.548	416.002
Bestuurskosten	36.185	42.667	41.922
Personele lasten (niet in loondienst)	2.439.392	1.185.556	1.951.537
Overige personele lasten	1.557.432	1.708.586	1.044.147
	65.771.035	59.688.365	62.568.627
Uitkeringen (-/-)	-726.932	-435.333	-642.505
Transitievergoeding bij langdurig ziekte	-849.503	0	0
	64.194.600	59.253.032	61.926.122

Specificatie Lonen en salarissen	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
	x € 1	x € 1	x € 1
Salarissen vervangingsfonds	0		0
Bovenschoolse personeelskosten	4.962.792		5.174.176
Salariskosten onderwijs personeel	46.369.648		44.248.155
Salariskosten directie	4.489.624		4.490.085
Salariskosten onderwijs ondersteunend pers.	3.762.133		3.245.500
Pensioenstorting inzake afscheid	0		0
Transitievergoeding	455.830		823.684
Overige lonen en salarissen	0		0
	60.040.027	55.920.394	57.981.600

Aantal fte's (gemiddeld)	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
DIR	45	46	50
OP	731	654	693
OOP	68	80	67
Bovenschools	65	65	63
ID-banen	0	0	0
	909	845	873

4.2 Afschrijvingslasten	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
	x € 1	x € 1	x € 1
Bedrijfsgebouwen	3.454	1.709	2.930
Inventaris en apparatuur	925.473	820.396	830.606
Vervoermiddelen	1.500	1.500	1.500
Leermiddelen	400.472	421.232	408.755
Test-o-theek	233	233	279
Verkoopresultaat vaste activa	-6.074	0	10.295
	1.325.058	1.245.070	1.254.365

4.3 Huisvestingslasten	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
	x € 1	x € 1	x € 1
Huur	1.088.280	1.103.757	1.105.003
Klein onderhoud en exploitatie	822.661	723.873	1.039.411
Energie en water	844.833	815.617	743.515
Schoonmaakkosten	1.109.984	1.152.029	1.055.195
Heffingen	129.794	131.610	124.425
Dotatie onderhoudsvoorziening	1.114.768	1.114.769	1.157.561
Tuinonderhoud	38.585	74.915	44.299
	5.148.905	5.116.569	5.269.409

4.4.1 Administratie en beheer	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
	x € 1	x € 1	x € 1
Administratie en beheer	352.839	253.667	388.583
Accountantskosten	48.918	50.000	51.858
Telefoon- en portokosten e.d.	103.824	120.419	100.856
Contributies	178.504	134.663	141.713
Verzekeringen	27.695	25.448	25.902
Reprokosten	272.079	271.138	242.235
	983.860	855.334	951.147

4.4.2 Inventaris en apparatuur	Realisatie 2019 x € 1	Begroting 2019 x € 1	Realisatie 2018 x € 1
Overige instellingslasten	427.134	581.790	516.376
	427.134	581.790	516.376

4.4.3 Leer- en hulpmiddelen	Realisatie 2019 x € 1	Begroting 2019 x € 1	Realisatie 2018 x € 1
OLP	1.031.277	804.638	959.564
ICT	1.117.270	896.237	896.332
	2.148.547	1.700.875	1.855.896

4.4.5 Overige lasten	Realisatie 2019 x € 1	Begroting 2019 x € 1	Realisatie 2018 x € 1
Culturele vorming	182.695	147.403	150.150
Medezeggenschapsraad	32.497	57.232	26.381
Schoolvervoer	35.498	73.417	28.492
Bestedingen niet subsidiabel	175.289	0	95.825
Uitgaven overige projecten	432.541	463.512	493.144
	858.520	741.562	793.992

Accountants honoraria	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
	x € 1	x € 1	x € 1
Onderzoek van de jaarrekening	46.101	0	45.298
Andere controleopdrachten	1.849	0	5.823
Adviesdiensten op fiscaal terrein	0	0	0
Andere niet controle diensten	968	0	737
	48.918	50.000	51.858

5. financiële baten en lasten	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
	x € 1	x € 1	x € 1
Financiële baten			
Rentebaten	0	0	0
Opbrengst beleggingen	0	0	0
Totaal financiële baten	0	0	0
Financiële lasten			
Rentelasten	12.978	4.625	12.363
Kosten beleggingen	0	0	0
Totaal financiële lasten	12.978	4.625	12.363
Totaal financiële baten en lasten	-12.978	-4.625	-12.363

WNT-verantwoording 2019 Onderwijsstichting MOVARE

De WNT is van toepassing op Onderwijsstichting MOVARE.

Het voor Onderwijsstichting MOVARE toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 164.000.

Vaststellen bezoldigingsklasse

Complexiteitspunten	
Complexiteitspunten gemiddelde totale baten	6
Complexiteitspunten gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	4
Complexiteitspunten gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	4
Totaal aantal complexiteitspunten	14
Bezoldigingsklasse	E
Bezoldigingsmaximum	€ 164.000

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. *Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.*

bedragen x € 1	R. S. T. Kruzel	J. P. G. M. Huijnen-Becks
Functiegegevens	Vrz CvB	Lid CvB
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 127.105	€ 117.721
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 20.041	€ 19.817
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 147.146</i>	<i>€ 137.538</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 164.000	€ 164.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 147.146	€ 137.538
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018		
bedragen x € 1	R. S. T. Kruzel	J. P. G. M. Huijnen-Becks
Functiegegevens	Vrz CvB	Lid CvB
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 121.244	€ 108.688
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 18.176	€ 17.859
<i>Subtotaal</i>	<i>€ 139.419</i>	<i>€ 126.546</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 158.000	€ 158.000
Bezoldiging	€ 139.419	€ 126.546

bedragen x € 1	M.J. Keuzenkamp		K. Straus		J. Vossen		L. Valkenberg		J.H.G.M. Federmacher		A.J.L. Heijmans	
	Functiegegevens	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Bezoldiging												
Bezoldiging	€ 8.000	€ 5.000	€ 5.087	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 24.600	€ 16.400	€ 16.400	€ 16.400	€ 16.400	€ 16.400	€ 16.400	€ 16.400	€ 16.400	€ 16.400	€ 16.400	€ 16.400
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 8.000	€ 5.000	€ 5.087	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens2018												
bedragen x € 1												
Functiegegevens	M.J. Keuzenkamp	K. van der Graaf	K. Straus	J. Vossen	L. Valkenberg	J.H.G.M. Federmacher	A.J.L. Heijmans					
	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid					
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/09 - 31/12	01/12 - 31/12	01/01 - 30/06	01/01 - 31/12					
Bezoldiging												
Bezoldiging	€ 8.000	€ 5.000	€ 5.145	€ 1.667	€ 417	€ 2.500	€ 5.057					
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 23.700	€ 15.800	€ 15.800	€ 5.267	€ 1.317	€ 7.900	€ 15.800					

Onderwijsstichting MOVARE te Kerkrade

Ondertekening van de jaarrekening

Kerkrade, juni 2020

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van
Onderwijsstichting MOVARE
Postbus 12
6460 AA KERKRADE

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Onderwijsstichting MOVARE te KERKRADE gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Onderwijsstichting MOVARE op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2019;
- (2) de staat van baten en lasten over 2019; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Onderwijsstichting MOVARE zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarsssen
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarsssen

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn

het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

accountants
onderwijs & kinderopvang

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 23 juni 2020
Wijs Accountants

085 - 0200 093
mail@wijsaccountants.nl

Eindhoven postadres
Bogert 16
5612 LZ Eindhoven

Maarsse
Bisonspoor 7023
3605 LT Maarsse

Was getekend: Drs. A.A.J. Vogels RA

Kenmerk: 2020.0202.conv

IBAN NL69 ABNA 0636 0375 33
KVK 58941487
BTW nr NL.8532.47.158.B01

wijsaccountants.nl